

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. lapkričio 30 d.
(OR. en)

15192/22

FIN 1260
RESPR 44
CADREFIN 201
POLGEN 153

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. lapkričio 30 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 687 final
Dalykas:	KOMISIJS KOMUNIKATAS TARYBAI dėl taisyklių priemonių, apie kurias Vengrija pranešė pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl Sąjungos biudžeto apsaugos

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 687 final.

Pridedama: COM(2022) 687 final

Briuselis, 2022 11 30
COM(2022) 687 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI

dėl taisomųjų priemonių, apie kurias Vengrija pranešė pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl Sąjungos biudžeto apsaugos

- (1) Šis komunikatas priimtas remiantis 2022 m. rugsėjo 18 d. Europos Komisijos pasiūlymu dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo dėl priemonių Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų Vengrijoje¹ (toliau – TĮS pasiūlymas). Jame Tarybai pateikiama informacija, būtina siekiant iki 2022 m. gruodžio 19 d. priimti sprendimą pagal 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo² (toliau – Sąlygų reglamentas) 6 straipsnio 10 dalį.
- (2) Remiantis 2022 m. balandžio 27 d. Vengrijai perduotu rašytiniu pranešimu (toliau – pranešimas) pagal Sąlygų reglamentą buvo pradėta procedūra. 2022 m. rugsėjo 18 d. Europos Komisija (toliau – Komisija) pagal Sąlygų reglamento 6 straipsnio 9 dalį priėmė TĮS pasiūlymą.
- (3) TĮS pasiūlyme Komisija pateikė savo vertinimą dėl pasiūlytų taisomųjų priemonių, apie kurias, siekdama įgyvendinti Komisijos išvadas, pranešė Vengrijos vyriausybė. Visų pirmą TĮS pasiūlymo 28 konstatuojamojoje dalyje nustatyta: „kadangi Vengrijoje nustatytos problemos susijusios tiek su teisine sistema, tiek (dideliu mastu) su administracine praktika, vertinimas, ar Vengrijos pasiūlytos taisomosios priemonės yra tinkamos, kad būtų pasiektas jų tikslas – nutraukti pažeidimus ir (arba) pašalinti Sąjungos finansiniams interesams kylančią riziką, vis dėlto priklausys nuo analizės, koks tų priemonių turinys ir ar teisingai, visapusiškai ir veiksmingai įgyvendinami visi pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai, kaip nurodyta rugpjūčio 22 d. Vengrijos pateiktuose atitinkamuose tvarkaraščiuose. Šiuo atžvilgiu Vengrija vis dar turi imtis pagrindinių veiksmų dėl daugelio siūlomų taisomųjų priemonių“. Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai taip pat aprašyti TĮS pasiūlymo aiškinamojo memorandumo priede (toliau – pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai).
- (4) TĮS pasiūlymo 11 ir 12 konstatuojamosiose dalyse apibendrinamos pranešime pateiktos Komisijos išvados dėl situacijų, atitinkančių teisinės valstybės principų pažeidimą, ir situacijų arba atvejų, susijusių su tokiais pažeidimais Vengrijoje, kurie kenkia arba gali sukelti riziką patikimam Sąjungos biudžeto finansų valdymui arba Sąjungos finansiniams interesams. Išvados yra susijusios su rimtais viešųjų pirkimų procedūrų sisteminiais pažeidimais ir trūkumais, dėl kurių atsiranda sudaromų sutarčių koncentracija, dideliais preliminarųjų sutarčių priskyrimo trūkumais, viešųjų pirkimų netaikymu ir interesų konfliktų taisyklėmis, susijusiomis su viešojo intereso patikos fondais ir jų valdomais subjektais, taip pat skaidrumo trūkumu šių patikos fondų valdymo srityje. Be to, išvados taip pat buvo susijusios su veiksmingo įtariamos nusikalstamos veikos tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo apribojimais, klausimais dėl prokuratūrų organizavimo ir tuo, kad nėra veikiančios ir veiksmingos kovos su korupcija sistemos. Komisija manė, kad tos problemos ir jų pasikartojimas laikui bėgant rodo Vengrijos valdžios institucijų sisteminį nepajėgumą, nesėkmę ar nenorą užkirsti kelią sprendimams, kuriais pažeidžiama taikytina teisė, susijusi su viešaisiais pirkimais ir interesų konfliktais, ir taip tinkamai kovoti su korupcijos rizika. Taip pažeidžiamas teisinės valstybės principas, visų pirma teisinio tikrumo ir vykdomosios valdžios savavališkumo draudimo principai, o tai kelia susirūpinimą dėl valdžių padalijimo.

¹ COM(2022) 485 *final*, 2022/0295 (NLE).

² OL L 433I, 2020 12 22, p. 1.

- (5) TĮS pasiūlymo 38 konstatuojamojoje dalyje Komisija laikėsi nuomonės, kad „siūlomomis taisomosiomis priemonėmis, jas visas taikant kartu, iš esmės būtų galima reaguoti į problemas, susijusias su viešųjų pirkimų procedūrų sisteminiais pažeidimais ir trūkumais, interesų konfliktų rizika ir susirūpinimu dėl viešojo intereso patikos fondų, taip pat į papildomas priežastis, susijusias su tyrimu, baudžiamuoju persekiojimu ir kovos su korupcija sistema, su sąlyga, kad visos priemonės būtų tinkamai ir veiksmingai įgyvendintos“.
- (6) 39 konstatuojamojoje dalyje pridėta, kad vis dar reikėjo nustatyti išsamias siūlomų taisomųjų priemonių įgyvendinimo taisykles, visų pirma susijusias su tuo, kaip pagrindiniai priemonių elementai turėtų būti perkelti į faktinius teisės aktus, kurie turi būti priimti siekiant įgyvendinti taisomąsias priemones. 39 konstatuojamojoje dalyje taip pat priminta, kad, atsižvelgiant į tai, jog keletas Vengrijoje nustatytų problemų yra susijusios ne tik su teisinės sistemos pokyčiais, bet ir su konkrečiu pokyčių praktiniu įgyvendinimu, o pastarajam reikia ilgesnio laikotarpio, kad būtų pasiekta konkrečių rezultatų, kol priimant TĮS pasiūlymą bus įgyvendinti bent pagrindiniai kai kurių taisomųjų priemonių elementai, kaip nurodyta rugpjūčio 22 d. Vengrijos pateiktų taisomųjų priemonių įgyvendinimo tvarkaraštyje, rizika Sąjungos biudžetui išliko. Kol įsigalios pagrindiniai teisės aktai, kuriais būtų įgyvendinta daugelis siūlomų taisomųjų priemonių, ir atsižvelgiant į aiškinamajame memorandume pateiktą vertinimą, taip pat į galimybę, kad priemonės galėtų būti netinkamai įgyvendintos arba kad jų veiksmingumas susilpnėtų dėl jų turinio, Komisija įvertino Sąjungos biudžetui kylančią riziką ir pasiūlė Tarybai priemones pagal Sąlygų reglamento 6 straipsnio 9 dalį.
- (7) Remdamasi šiuo pagrindu, Komisija pasiūlė sustabdyti 65 proc. įsipareigojimų pagal tris sanglaudos politikos programas, numatytas 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje, t. y. i) Aplinkos ir energijos vartojimo efektyvumo veiksmų programą plus, ii) Integruoto transporto veiksmų programą plus ir iii) Teritorinės plėtros ir gyvenviečių plėtros veiksmų programą plus. Tuo atveju, jei šios programos nebus patvirtintos iki to laiko, kai Taryba priims savo sprendimą, Komisija pasiūlė sustabdyti vienos ar kelių šių programų patvirtinimą. Be to, Komisija pasiūlė draudimą pagal bet kurią Sąjungos programą, kuriai taikomas tiesioginis ir netiesioginis valdymas, užmegzti naujus teisiniais įsipareigojimais grindžiamus santykius su bet kuriais viešojo intereso patikos fondais ir bet kuriais jų valdomais subjektais.
- (8) TĮS sprendime atsispindėjo Vengrijos įsipareigojimas iki 2022 m. lapkričio 19 d. pranešti Komisijai apie Vengrijos pateiktų taisomųjų priemonių įgyvendinimą. TĮS pasiūlyme Komisija taip pat nurodė, kad ji nuolat informuos Tarybą apie bet kurį svarbų aspektą, kuris galėtų daryti poveikį jos vertinimui.
- (9) Po įvykusių Vengrijos valdžios institucijų ir Komisijos tarnybų diskusijų, 2022 m. lapkričio 19 d. Komisija gavo iš Vengrijos informaciją apie veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant įgyvendinti Vengrijos vyriausybės priimtus įsipareigojimus.
- (10) Šiuo metu apsvarsčius taisomąsias priemones, atsižvelgiant į jų išsamesnį įgyvendinimą Vengrijoje, šiame komunikate Tarybai pateikiama informacija, kuri yra būtina sprendimui dėl TĮS pasiūlymo priimti. Šiame komunikate pateiktas vertinimas yra

pagrįstas iš Vengrijos valdžios institucijų iki 2022 m. lapkričio 19 d., t. y. galutinės vertinimo datos, gautais dokumentais³.

VENGRIJOS PATEIKTŲ TAISOMŲJŲ PRIEMONIŲ TINKAMUMO IR ĮGYVENDINIMO PAŽANGOS VERTINIMAS

(11) Priėmusi TĮS pasiūlymą, Komisija visų pirma išanalizavo atitinkamų Vengrijos pateiktų teisės aktų turinį ir tai, kaip buvo įvykdyti pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai. Remdamasi šiuo pagrindu, Komisija įvertino Vengrijos 2022 m. rugpjūčio 22 d. rašte pateiktą 17 taisomųjų priemonių, kuriomis siekiama įgyvendinti pranešime pateiktas Komisijos išvadas, tinkamumą, atsižvelgdama į jų įgyvendinimo pažangą iki 2022 m. lapkričio 19 d., ir šias priemones papildančius įsipareigojimus, priimtus 2022 m. rugsėjo 13 d. rašte (toliau – rugsėjo mėn. raštas). Komisija taip pat atsižvelgė į Vengrijos teisingumo ministrės J. Vargos raštą dėl taisomųjų priemonių įgyvendinimo, kurį ji Komisijos nariui J. Hahnui nusiuntė 2022 m. lapkričio 19 d. (toliau – lapkričio mėn. raštas).

(12) Nurodytos šios taisomosios priemonės:

- i. neteisėtų veiksmų ir pažeidimų, susijusių su Sąjungos lėšų panaudojimu, prevencijos, nustatymo ir ištaisymo stiprinimas pasitelkiant naujai įsteigtą Tarybinės etikos instituciją;
- ii. kovos su korupcija darbo grupė;
- iii. kovos su korupcija sistemos stiprinimas;
- iv. viešojo intereso turto valdymo fondų vykdomo Sąjungos paramos naudojimo skaidrumo užtikrinimas;
- v. konkrečios procedūros, taikomos specialioms nusikaltimams, susijusiems su viešosios valdžios funkcijų vykdymu arba valstybės turto valdymu, nustatymas;
- vi. audito ir kontrolės mechanizmų, skirtų tinkamam ES paramos naudojimui užtikrinti, stiprinimas;
- vii. konkursų procedūrų, kurios finansuojamos iš Sąjungos lėšų ir kuriose dalyvavo vienintelis dalyvis, dalies sumažinimas;
- viii. konkursų procedūrų, kurios finansuojamos iš nacionalinio biudžeto lėšų ir kuriose dalyvavo vienintelis dalyvis, dalies sumažinimas;
- ix. pranešimo apie vienintelio pasiūlymo konkursus priemonės, skirtos viešųjų pirkimų konkursams, kurie užbaigiami gavus vienintelį pasiūlymą, stebėti ir apie juos pranešti, sukūrimas;
- x. elektroninės viešųjų pirkimų sistemos (EPS), skirtos skaidrumui didinti, sukūrimas;

³ Komisija patvirtina, kad 2022 m. lapkričio 26 d. gavo teisingumo ministrės J. Vargos raštą, kuris buvo išsiųstas Komisijos nariui J. Hahnui. To rašto turinys nėra šio vertinimo dalykas.

- xi. veiklos rezultatų vertinimo sistemos, pagal kurią būtų vertinamas viešųjų pirkimų veiksmingumas ir ekonominis efektyvumas, parengimas;
 - xii. veiksmų plano konkurencijos lygiui viešųjų pirkimų srityje padidinti priėmimas;
 - xiii. labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms surengtini mokymai apie viešųjų pirkimų praktiką;
 - xiv. paramos sistemos, pagal kurią būtų kompensuojamos labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių išlaidos, susijusios su dalyvavimu viešųjų pirkimų procedūrose, sukūrimas;
 - xv. priemonės „Arachne“ taikymas;
 - xvi. bendradarbiavimo su OLAF stiprinimas taip pat
 - xvii. teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo užtikrinamas didesnis viešųjų išlaidų skaidrumas, priėmimas;
- (13) Trylikoje taisomųjų priemonių nustatyti pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai, kurie turi būti įgyvendinti iki 2022 m. lapkričio 19 d. Dėl keturių taisomųjų priemonių, būtent viii ir xii–xiv taisomųjų priemonių, Komisija nurodė, kad jose nebuvo numatyta jokių tiesioginių pagrindinių įgyvendinimo veiksmų, nes joms reikalingas ilgesnis įgyvendinimo laikotarpis.
- (14) Siekdama laikytis pagrindinių įgyvendinimo veiksmų terminų, Vengrija tęsė veiksmus, kad 2022 m. rugsėjo mėn. pabaigoje – spalio mėn. pradžioje priimtų keletą teisėkūros procedūra priamamų aktų. Tačiau Vengrijos valdžios institucijoms ir Komisijos tarnyboms buvo būtina surengti intensyvias diskusijas siekiant užtikrinti, kad šie aktai būtų visiškai suderinti su taisomosiomis priemonėmis ir būtų veiksmingi. Jei būtų buvę anksčiau pradėta paisyti taisomųjų priemonių turinio ir esmės, taip užtikrinant jų veiksmingumą, tai būtų sudarę sąlygas užtikrinti sklandesnį procesą ir šis atnaujintas vertinimas būtų buvęs pateiktas anksčiau. Vengrijos vyriausybė Nacionalinei Asamblėjai 2022 m. lapkričio 15 d. pateikė vadinamąjį „tarnybos paketą“, įskaitant daugybę pasiūlymų iš dalies pakeisti teisės aktų tekstus, kurie buvo priimti 2022 m. rugsėjo mėn. pabaigoje – spalio mėn. pradžioje. Tarnybos paketą sudaro du įstatymų projektai: vienas (T/2033) turėjo būti priimtas pagal įprastą procedūrą, dėl kurio galutinis balsavimas įvyko 2022 m. lapkričio 22 d., o kitas įstatymo projektas (T/2032) turi būti priimtas pagal konstituciniams įstatymams taikomą procedūrą (kai reikalaujama dviejų trečdalių balsų daugumos), dėl kurio galutinis balsavimas numatomas 2022 m. gruodžio 6 d. Todėl su vienos taisomosios priemonės įgyvendinimu susiję pakeitimai gali būti numatyti šiuose dviejuose įstatymų projektuose, kuriuos numatoma priimti skirtingu laiku. Komisijos tarnybos šio tarnybos paketo darbinę versiją anglų kalba gavo tik 2022 m. lapkričio 18 d. pabaigoje.
- (15) Pagal Sąlygų reglamentą ir atsižvelgiant į jo 4 ir 6 straipsnius, vertinant taisomųjų priemonių tinkamumą, reikia nustatyti, ar šios priemonės, atsižvelgiant į jų patvirtintą turinį ir konkrečius aspektus, gali padėti nutraukti susijusius teisinės valstybės principų pažeidimus ir (arba) poveikį ar riziką patikimam Sąjungos biudžeto finansiniam valdymui ir Sąjungos finansiniams interesams, taigi šiuo atveju reikia daryti išvadą, kad reglamento taikymo sąlygos nebetenkinamos.

- (16) Dabartinis vertinimas nedaro poveikio jokiems galimiems būsimiems Komisijos veiksams, kurių ji gali imtis tuo atveju, jei būtų pakeisti atitinkami teisės aktai arba juos įgyvendinančios taisyklės, arba jeigu taisomosios priemonės nėra arba nustoja būti veiksmingai įgyvendinamos arba neduoda lauktų rezultatų. Remdamasi šiuo pagrindu, Komisija pasilieka teisę persvarstyti savo poziciją dėl kiekvieno klausimo ir, jei bus įvykdytos visos sąlygos pagal Sąlygų reglamentą, pradėti naują procedūrą.
- (17) Lapkričio mėn. rašte Vengrijos vyriausybė įsipareigojo teikti Komisijai visų taisomųjų priemonių įgyvendinimo ataskaitas ir tai daryti kas ketvirtį ir besąlygiškai iki 2028 m. gruodžio 31 d., t. y. iki tų metų, kuriais baigtųsi pirmasis šešerių metų Tarnybinės etikos institucijos valdybos įgaliojimų laikotarpis, pabaigos. Nedarant poveikio pasiūlytomis Sąjungos biudžeto apsaugos priemonėms, Komisija toliau stebės visų taisomųjų priemonių teisingą, visapusišką ir veiksmingą įgyvendinimą, taip pat visų veiksmų, kurių imtis Vengrija įsipareigojo pagal taisomasias priemones, įskaitant veiksmus, kuriems reikalingas ilgesnis įgyvendinimo laikotarpis (t. y. po 2022 m. lapkričio 19 d.), įgyvendinimą ir bet kokių papildomų įsipareigojimų, kurių dėl taisomųjų priemonių ėmėsi Vengrija, įgyvendinimą.
- i. Neteisėtų veiksmų ir pažeidimų, susijusių su Sąjungos lėšų panaudojimu, prevencijos, nustatymo ir ištaisymo stiprinimas pasitelkiant naujai įsteigtą Tarnybinės etikos instituciją**
- (18) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo įsteigti Tarnybinės etikos instituciją, kurios tikslas – sustiprinti sukčiavimo, interesų konfliktų ir korupcijos, taip pat kitų neteisėtų veiksmų ir pažeidimų, susijusių su bet kokios Sąjungos finansinės paramos naudojimu, prevenciją, nustatymą ir ištaisymą. Šiuo tikslu Vengrija įsipareigojo Tarnybinės etikos institucijai suteikti plačius įgaliojimus. Ji taip pat įsipareigojo nustatyti konkrečias taisykles dėl Tarnybinės etikos institucijos valdybos skyrimo ir tinkamumo komiteto (toliau – Tinkamumo komitetas), kurio paskirtis – užtikrinti, kad Tarnybinės etikos institucija ir jos valdybos nariai būtų visiškai nepriklausomi.
- (19) Vengrijoje įsteigta nauja įstaiga, Tarnybinės etikos institucija, yra horizontalioji priemonė, kuria siekiama ištaisyti sisteminius teisinės valstybės principo pažeidimus, susijusius su Sąjungos finansiniams interesams poveikį darančiais viešaisiais pirkimais. Tai yra viena iš pagrindinių Vengrijos pasiūlytų taisomųjų priemonių.
- (20) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) vyriausybės sprendimo, kuriame numatytos Tarnybinės etikos institucijos užduotys ir įsteigimo terminai, priėmimas iki 2022 m. rugsėjo 5 d., ii) įstatymo projekto dėl Tarnybinės etikos institucijos įsteigimo pateikimas Nacionalinei Asamblėjai iki 2022 m. rugsėjo 30 d., iii) valdybos paskyrimas iki 2022 m. lapkričio 4 d. ir iv) Tarnybinės etikos institucijos faktinės veiklos pradžia nuo 2022 m. lapkričio 19 d.
- (21) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniais įgyvendinimo veiksmis, kurių ėmėsi Vengrija.
- (22) 2022 m. rugsėjo 5 d. Vengrijos vyriausybė priėmė Vyriausybės sprendimą Nr. 1424/2022 dėl užduočių įsteigiant nepriklausomą instituciją, kuri vykdo neteisėtų veiksmų ir pažeidimų, susijusių su ES fondų įgyvendinimu, prevencijos, nustatymo ir ištaisymo veiklą. Šis Vyriausybės sprendimas įsigaliojo 2022 m. rugsėjo 6 d.

- (23) 2022 m. rugsėjo 23 d. Vengrijos vyriausybė Nacionalinei Asamblėjai pateikė įstatymo, kuriuo siekiama įsteigti Tarnybinę etikos instituciją, projektą. 2022 m. spalio 4 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė Tarnybinės etikos institucijos steigimo įstatymą (2022 m. Įstatymas Nr. XXVII dėl Europos Sąjungos biudžeto lėšų panaudojimo kontrolės, Tarnybinės etikos institucijos įstatymas), kuris buvo paskelbtas 2022 m. spalio 10 d. ir įsigaliojo 2022 m. spalio 11 d. Vengrijos valdžios institucijos drauge su Komisijos tarnybomis aptarė keletą Tarnybinės etikos institucijos įstatymo pakeitimų; dauguma pakeitimų buvo nustatyti tarnybos paketo, dėl kurio Nacionalinė Asamblėja balsavo 2022 m. lapkričio 22 d., dalyje. Vis dėlto pakeitimai, susiję su Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimais turto deklaracijų tikrinimo srityje, buvo įterpti į tarnybos paketo, dėl kurio galutinis balsavimas numatytas 2022 m. gruodžio 6 d., dalį. Pateiktos tarnybos paketą Nacionalinei Asamblėjai, Vengrijos valdžios institucijos 2022 m. lapkričio 16 d. nusiuntė Komisijos tarnyboms peržiūrėtą Tarnybinės etikos institucijos įstatymo teisinio teksto projektą⁴. Iš dalies keičiantis įstatymas, susijęs su dauguma pakeitimų, buvo priimtas 2022 m. lapkričio 22 d., ir jame atsispindi pakeitimai, kurie buvo įtraukti į teisinį tekstą, kurį Komisija gavo 2022 m. lapkričio 16 d. Komisija neturi galimybių įvertinti, ar pakeitimai, susiję su turto deklaracijomis, dėl kurių Nacionalinėje Asamblėjoje planuojama balsuoti 2022 m. gruodžio 6 d., įsigalios nepakeisti, ar iki jų priėmimo datos bus pateikti papildomi pakeitimai.
- (24) Kalbant apie Tarnybinės etikos institucijos įstatymo rengimą, pažymėtina, kad Vengrijos vyriausybė išipareigojo plačiu mastu konsultuotis su nacionaliniais ir tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais, kreiptis į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizaciją (EBPO) prašydama pateikti politines rekomendacijas ir atsižvelgti į susijusias rekomendacijas. Vengrijos vyriausybė konsultavosi ne tik su Komisija, bet ir veiksmingai tai darė su EBPO, kuri 2022 m. rugsėjo 27 d. parengė redakcinius pasiūlymus. Lapkričio 4 d. Vengrijos vyriausybė informavo EBPO apie tai, kaip ji atsižvelgė į EBPO išvadas 2022 m. spalio 10 d. paskelbtame Tarnybinės etikos institucijos įstatyme. Be to, Vengrijos vyriausybė 2022 m. rugsėjo 15 d. konsultavosi su Europos Taryba dėl Tarnybinės etikos institucijos įstatymo projekto. Europos Taryba savo pastabas pateikė 2022 m. spalio 13 d. t. y. po to, kai 2022 m. spalio 10 d. buvo paskelbtas Tarnybinės etikos institucijos įstatymas. Vengrijos vyriausybė atsakymą pateikė 2022 m. lapkričio 16 d., t. y. po to, kai 2022 m. lapkričio 15 d. kartu su tarnybos paketu buvo pateikti Tarnybinės etikos institucijos įstatymo pakeitimai. Vengrijos vyriausybė atsižvelgė į tam tikras išvadas arba redakcinius pakeitimus, įskaitant pateiktus remiantis Komisijos rekomendacijomis, kurie atitiko EBPO ir Europos Tarybos poziciją. Vengrijos valdžios institucijos paaiškino priežastis, dėl kurių nebuvo galima atsižvelgti į tam tikras išvadas arba pasiūlymus⁵. Remdamasi šiuo pagrindu, Komisija mano, kad Vengrijos vyriausybė per konsultacijų procesą įvykdė atitinkamus išipareigojimus, susijusius su taisomąja priemone. Komisija pažymi, kad teisiniame tekste kai kurioms rekomendacijoms buvo pritarta ir jos jame atsispindėjo, o kitos

⁴ Komisija pažymi, kad tam tikrų nuostatų, kuriomis iš dalies keičiamas Tarnybinės etikos institucijos įstatymas, kaip matyti iš T/2033 įstatymo projekto ir 2022 m. lapkričio 16 d. Komisijai pateikto Tarnybinės etikos institucijos įstatymo projekto, numeracija ir turinys buvo nenuoseklūs. Vis dėlto šie neatitikimai nėra esminiai.

⁵ Pavyzdžiui, Europos Tarybos išvadoje buvo išreikštas susirūpinimas dėl riboto nuostatų, susijusių su išorės audito procesais, atskaitų teikimo ir atskaitomybės tvarka, rinkinio, įskaitant tai, kad metinė analitinė tarnybinės etikos ataskaita Nacionalinei Asamblėjai teikiama tik susipažinti. Atsakydama Vengrija nurodė, kad šis sprendimas buvo pasirinktas sąmoningai, siekiant užtikrinti, kad Tarnybinės etikos institucija, vykdydama savo užduotis, būtų visiškai nepriklausoma.

rekomendacijos į teisinį tekstą nebuvo perkeltos. Atsižvelgdama į tam tikrų rekomendacijų perkėlimo mastą, Komisija mano, kad konsultacijos su EBPO ir Europos Taryba prisidėjo prie geresnės Tarnybinės etikos institucijos įstatymo struktūros⁶.

- (25) Dėl Tarnybinės etikos institucijos valdybos atrankos ir skyrimo pažymėtina, kad atitinkamos Vengrijos valdžios institucijos veikė laikydamosi taisomojoje priemonėje, kuria buvo siekiama užtikrinti visišką Tarnybinės etikos institucijos ir jos valdybos narių nepriklausomumą, nustatytų terminų ir pagrindinių reikalavimų. 2022 m. rugsėjo 23 d. Europos lėšų audito generalinio direktorato (EUTAF) generalinis direktorius paskelbė tarptautinį atvirą kvietimą pareikšti susidomėjimą vykdant trijų Tinkamumo komiteto narių atranką, remiantis taisomojoje priemonėje nustatytais kriterijais⁷. 2022 m. spalio 11 d. EUTAF generalinis direktorius paskyrė tris Tinkamumo komiteto narius⁸. 2022 m. spalio 14 d. Tinkamumo komitetas paskelbė kvietimą teikti paraiškas į Tarnybinės etikos institucijos valdybą, remiantis taisomojoje priemonėje nustatytais kriterijais⁹, o terminas šioms paraiškoms pateikti buvo 2022 m. spalio 25 d. 2022 m. spalio 28 d. Tinkamumo komitetas paskelbė reikalavimus atitinkančių kandidatų į Tarnybinės etikos institucijos valdybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojų pareigas sąrašą. Tą pačią dieną Valstybės kontrolės pirmininkas paskelbė vertinimo lentelę, kuri turėjo būti naudojama atrenkant valdybos narius¹⁰. 2022 m. lapkričio 3 d. Valstybės kontrolės pirmininkas paskelbė atrinktus narius¹¹, o pačius narius 2022 m. lapkričio 4 d. paskyrė Respublikos prezidentas.
- (26) Tarnybinės etikos institucijos valdybos narių atrankos procesas formaliai atitiko taisomojoje priemonėje nustatytus išpareigojimus. Vis dėlto, Komisija pažymi, kad, remiantis Valstybės kontrolės paskelbta informacija, antrasis valdybos pirmininko pavaduotojas buvo paskirtas eiti šias pareigas nepaisant to, kad kitiems kandidatams per atrankos procesą buvo skirtas didesnis balų skaičius. Remiantis Vengrijos valdžios institucijų informacija, kuri buvo pateikta Komisijos tarnyboms, po šio paskyrimo vyko procesas, kurio metu į valdybos pirmininko pareigas iškeltam kandidatui buvo suteikta galimybė surengti pokalbį su dviem kandidatais į antrojo pirmininko pavaduotojo pareigas¹². Vėliau sprendimas buvo priimtas remiantis grįžtamąja informacija, kurią

⁶ Komisija taip pat atkreipia dėmesį ne tik į oficialias konsultacijas, bet ir į keletą kritiškų išorės specialistų vertinimų dėl Tarnybinės etikos institucijos struktūros, kuriuos atliko, pvz., Vengrijos Helsinkio komitetas, „K-Monitor“ ir „Transparency International Hungary“, <https://transparency.hu/en/news/the-eu-comm-should-to-stop-systemic-corruption-in-hungary-joint-analysis-by-ngos/>.

⁷ Kvietimas pareikšti susidomėjimą, rezultatai ir kita svarbi informacija skelbiami EUTAF svetainėje adresu <https://eutaf.kormany.hu/alkalmassagi-bizottsag>.

⁸ Atsistatydinęs EUTAF generalinis direktorius 2022 m. spalio 21 d. kartu su kitu paskirtu asmeniu pakeitė vieną iš trijų Tinkamumo komiteto narių.

⁹ Pagal taikymo sąlygas, kurios yra panašios į Tinkamumo komitetui galiojančias sąlygas, reikalaujama, kad kandidatai neitų tam tikrų pareigų arba neturėtų politinių įgaliojimų, kad jie nebūtų politinės partijos ar partijos fondo nariai ar darbuotojai ir kad jie, be kita ko, neturėtų jokių valdymo ar nuosavybės ryšių su įmone. Kvietimas pareikšti susidomėjimą ir reikalavimus atitinkantys kandidatai, atrinkti Tinkamumo komitetui atlikus patikrinimą, skelbiami EUTAF svetainėje adresu <https://eutaf.kormany.hu/integritas-hatosag-igazgatosag>.

¹⁰ Žr. <https://www.aszhirportal.hu/hirek/az-allami-szamvevoszek-elnokenek-kozlemenye>.

¹¹ Žr. <https://www.aszhirportal-hu.translate.google.hu/sajtokozlemenyek/az-allami-szamvevoszek-elnokenek-kozlemenye-2022-11-03-20-39-00? x tr sl=auto& x tr tl=en& x tr hl=en-US& x tr pto=wapp>.

Laikantis taisomosios priemonės, tinkamų pareiškėjų į valdybą skaičius buvo daugiau nei dvigubai didesnis (penki pareiškėjai į pirmininko pareigas ir 13 pareiškėjų į pirmininko pavaduotojo pareigas).

¹² Valstybės kontrolės iškeltas pirmininko pavaduotoju paskirtas dr. Kálmán Dabóczi surinko 102 balus, o kiti kandidatai surinko daugiau balų. Žr. <https://www.aszhirportal.hu/hu/sajtokozlemenyek/az-allami-szamvevoszek-elnokenek-kozlemenye-2022->

pateikė į pirmininko pareigas iškeltas kandidatas, atsižvelgiant į poreikį atrinkti kandidatą, turintį patirties valdant dideles organizacijas. Nors tai iš esmės sudaro lengvesnes sąlygas įsteigti valdybą, kuri galėtų veiksmingai bendradarbiauti, ši procedūra iš esmės nenumatyta taisomojoje priemonėje, kurioje nurodyta, kad valdyba turėtų būti paskirta Tinkamumo komitetui atlikus tinkamumo patikrinimą ir Valstybės kontrolei atlikus atranką. Taigi procedūra, atsižvelgiant į šį pasirinktą sprendimą, nebuvo visiškai skaidri. Taip pat pažymėtina, kad iš turimos informacijos Komisija negali daryti išvados, jog paskirtas kandidatas visiškai atitinka pakankamos tarptautinės patirties kriterijus, susijusius su kova su korupcija ir viešaisiais pirkimais, net jei jis atitinka visus kitus taisomosiose priemonėse nustatytus kriterijus. Kiti du valdybos nariai visiškai atitinka visus taisomosiose priemonėse nustatytus kriterijus.

- (27) Tarnybinės etikos institucijos pirmininkas informavo Komisiją, kad jis numato kurti didesnę organizaciją (kurioje būtų ne mažiau kaip 120 darbuotojų), palyginti su taisomojoje priemonėje numatytais bent 50-čia darbuotojų, įskaitant atitinkamą biudžetą. Pirmininkas taip pat numato atlygio paketus darbuotojams, kurie padėtų jam pritraukti specialistus iš privačiojo sektoriaus, net jei tie paketai viršytų Tarnybinės etikos institucijos valdybos narių atlyginimus. Jis taip pat pranešė, kad Vengrijos vyriausybė neprieštaravo šiam prašymui, nors diskusijos dėl galutinio biudžeto projekto parengimo dar tebevyko. Darbuotojų įdarbinimo procedūra dar vyksta ir pirmininkas patvirtino, kad jis veikė kaip vienintelė paskyrimų tarnyba ir kad šioje procedūroje vyriausybė apskritai nedalyvavo. Biudžetiniai sprendimai dėl šių etatų ir išteklių planų dar nepriimti. Jei šie sprendimai bus patvirtinti, Komisija mano, kad šie pokyčiai turėtų padidinti institucijos darbo veiksmingumą.
- (28) 2022 m. lapkričio 18 d. Tarnybinės etikos institucijos valdyba surengė pirmąjį oficialų posėdį, kurio protokolas buvo pateiktas Komisijos tarnyboms.
- (29) Kalbant apie Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimus, pažymėtina, kad atitinkamuose Tarnybinės etikos institucijos įstatymo straipsniuose¹³ institucijai suteikta dauguma taisomojoje priemonėje numatytų įgaliojimų, įskaitant: i) visapusišką prieigą prie informacijos apie vykdomas ir būsimas arba planuojamas viešųjų pirkimų procedūras, interesų konflikto deklaracijas¹⁴ (5 straipsnio 5 dalies a punktas, 8 straipsnio 1 ir 2 dalys; 18 straipsnio 8 dalis); ii) nurodymus kitoms valdžios institucijoms jos vardu atlikti administracinius tyrimo veiksmus (5 straipsnio 2 dalies a punktas ir III skyriaus 7 antraštė); iii) nurodymus atitinkamoms valdžios institucijoms pradėti procedūras siekiant patikrinti interesų konflikto deklaracijas gavus skundų ir kilus įtarimams dėl

[11-03-20-39-00](#). Valstybės kontrolė paaiškino Komisijos tarnyboms, kad kandidatų vieta eilėje buvo sudaryta remiantis jų surinktais balais, be to, surinkus vienodai balų, Valstybės kontrolė nagrinėjo kandidatų gebėjimus imtis lyderio vaidmens ir tai, ar Tinkamumo komitetas rekomendavo juos iškelti kandidatais. Į Tarnybinės etikos institucijos pirmininko pareigas iškeltam kandidatui buvo suteikta galimybė surengti pokalbį su daugiausiai balų surinkusiais kandidatais, kuriuos pasiūlyti rekomendavo Tinkamumo komitetas.

¹³ Skyrių, antraščių ir straipsnių numeracija nurodyta pagal Tarnybinės etikos institucijos įstatymo konsoliduotą redakciją, kurią Vengrijos valdžios institucijos Komisijos tarnyboms pateikė 2022 m. lapkričio 16 d.

¹⁴ Pagal taisomąją priemonę (vi taisomoji priemonė) dėl audito ir kontrolės mechanizmų, skirtų tinkamam ES paramos naudojimui užtikrinti, stiprinimo Vengrijos vyriausybė įsipareigojo Vidaus audito ir etikos direktoratui (DIAI) bus nustatyta prievolė Tarnybinės etikos institucijai paprašius nedelsiant suteikti visapusišką prieigą prie interesų konflikto deklaracijų arba DIAI bylų. Šis įsipareigojimas buvo įgyvendintas teisės akte (žr. toliau, vertinimą pagal šio sprendimo vi dalį).

Sąjungos fondų valdymo (18 straipsnio 2 dalis; 24 straipsnio 1 dalis; 25 straipsnio 1 dalis); iv) procedūrų pradėjimą siekiant patikrinti tam tikras turto deklaracijas (5 straipsnio 6 dalis, 6 dalies a punktas ir 7 dalis); v) rekomendacijas perkančiosioms organizacijoms konkrečioje procedūroje arba procedūrų kategorijoje naudoti tam tikras viešųjų pirkimų procedūras (15 straipsnio 1 dalies a–e punktai); vi) nurodymus atitinkamai perkančiajai organizacijai sustabdyti konkursą įtarus sukčiavimą, korupciją, interesų konfliktą arba kitus procedūroje nustatytus rimtus neteisėtus veiksmus ar pažeidimus (21 straipsnis); vii) perkančiosioms organizacijoms skirtas rekomendacijas, remiantis draudimo ekonominės veiklos vykdytojams dalyvauti viešuosiuose pirkimuose pagrindais (15 straipsnio 1 dalies e punktas ir 16 dalis); viii) procedūros pradėjimą Viešųjų pirkimų arbitražo valdyboje dėl elgesio arba įsipareigojimų nevykdymo pažeidžiant viešųjų pirkimų taisyklės pagal 2015 m. Įstatymą Nr. CXLIII dėl viešųjų pirkimų (15 straipsnio 4 dalis); ix) prašymą atlikti visų institucijų sprendimų, susijusių su viešųjų pirkimų procedūromis, kurios susijusios su Sąjungos parama ir kurioms gali būti taikoma teisminė peržiūra (15 straipsnio 4 dalis); x) metinės analitinės tarnybinės etikos ataskaitos, įskaitant rekomendacijas ir išvadas, priėmimą kartu Vengrijos vyriausybei nustatant pareigą pateikti atsakymą Tarnybinės etikos institucijai ir paaiškinti, kokių veiksmų ji imsis dėl ataskaitos išvadų (I skyriaus 5 ir 6 antraštės; 74 straipsnis).

- (30) Komisija pažymi, kad Tarnybinės etikos institucijos įstatymo 3 straipsnio, kuriame aptartas Tarnybinės etikos institucijos užduočių vykdymas, paskutiniame sakinyje nustatyta, kad „[n]ustojus projektą finansuoti Europos Sąjungos lėšomis, tai nereiškia, kad Institucija netenka savo įgaliojimų, jei nustatomas sukčiavimas, interesų konfliktas, korupcija arba kita neteisėta veikla ar pažeidimai, darantys arba galintys daryti didelį poveikį patikimam Europos Sąjungos biudžeto finansiniam valdymui arba Europos Sąjungos finansinių interesų apsaugai“. Priklausomai nuo to, kaip ši nuostata aiškinama, ja iš esmės nepanaikinami Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimai atsisakius Sąjungos lėšomis finansuoti projektą. Tokiu mastu, kokių Tarnybinės etikos institucija išlaiko savo diskreciją vertinti pagrindinius klausimus, susijusius su sukčiavimu, interesų konfliktu, korupcija ir kita neteisėta veikla ar pažeidimais, ir jų ryšį su Sąjungos biudžetu, galima manyti, kad ši nuostata reiškia tai, jog Tarnybinės etikos institucija galėtų tikrinti net ir minėtus projektus. Tačiau šios nuostatos aiškinimas ir taikymas priklausys nuo Vengrijos valdžios institucijų priimtų sprendimų ir yra tikėtina, kad tokia nuostata bus aiškinama taip, kad būtų sudarytos sąlygos panaikinti Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimus iš karto, kai tik ji pradeda nagrinėti tam tikras viešųjų pirkimų procedūras. Todėl ši nuostata galėtų būti naudojama siekiant padaryti taip, kad Tarnybinės etikos institucijos veikla taptų neveiksminga ir ji nepajėgtų išspręsti struktūrinių problemų, kurios nulėmė Komisijos sprendimą pradėti procedūrą pagal Sąlygų reglamentą. Norint laikytis teisinio tikrumo principo ir užtikrinti Tarnybinės etikos institucijos veiksmingumą, atitinkamų nuostatų formuluotėje būtų reikėję aiškiai nurodyti, kad Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimai be jokių išimčių ar apribojimų išlieka net ir tuo atveju, kai projektą nustojama finansuoti Sąjungos lėšomis.
- (31) Komisija teigiamai vertina Tarnybinės etikos institucijos įstatymo 27/A straipsnį. Pagal tą nuostatą Tarnybinės etikos institucija gali pateikti prašymą peržiūrėti arba pakartotinai peržiūrėti prokuratūros arba tyrimą atliekančių institucijų sprendimus at mesti pranešimą apie nusikaltimą arba nutraukti baudžiamąjį procesą, laikantis naujos

procedūros, nustatytos pagal taisomąją priemonę (v taisomoji priemonė)¹⁵. Ši nuostata padėtų užtikrinti didesnę taisomosios priemonės (v taisomoji priemonė) ir taisomosios priemonės dėl Tarnybinės etikos institucijos veiksmingumą. Tarnybinės etikos institucija turėtų tiesioginę informaciją ir įrodymus apie situacijas, kurios gali būti svarbios baudžiamojoje byloje. Ji turėtų galimybę suteikti informaciją, kuri yra būtina siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai atnaujintas nusikalstamų veikų, kurioms taikoma nauja procedūra pagal taisomąją priemonę (v taisomoji priemonė), tyrimas arba baudžiamasis persekiojimas. Vis dėlto, kaip bus paaiškinta toliau, taisomosios priemonės dėl konkrečios procedūros, taikomos specialioms nusikaltimams, susijusiems su viešosios valdžios funkcijų vykdymu arba valstybės turto valdymu, nustatymo, aspektai patys savaime reiškia tam tikrus trūkumus.

- (32) Komisija taip pat pažymi, kad Tarnybinės etikos institucijai dažniausiai bus suteikti įgaliojimai teikti rekomendacijas perkančiosioms organizacijoms, todėl, jei šių rekomendacijų nesilaikoma ir susidariusi situacija yra neteisėta, labai svarbu, kad Tarnybinės etikos institucija galėtų greitai ir veiksmingai pradėti teismo procesą ir taip užtikrinti teisėtumą bei veiksmingai užkirsti kelią žalai Sąjungos finansiniams interesams. Tai labai svarbu norint užtikrinti, kad Tarnybinės etikos institucija turėtų galimybę ištaisyti struktūrinius pažeidimus, dėl kurių Komisija buvo priversta pradėti procedūrą pagal Sąlygų reglamentą. 15 straipsnio 4 dalyje pateikta nuoroda į galimybę Tarnybinės etikos institucijai „pradėti procedūrą kompetentingoje įstaigoje arba teisme, o dėl neteisėtų veiksmų vykdant viešuosius pirkimus ji visų pirma gali pradėti procedūrą Viešųjų pirkimų arbitražo valdyboje“, taip pat ji gali prašyti patvirtinti laikinąsias priemones. Pagal 27 straipsnio 1 dalį Tarnybinės etikos institucija gali administraciniame teisme užginčyti Viešųjų pirkimų arbitražo valdybos (PPAB) arba kitos institucijos sprendimus dėl viešųjų pirkimų, kurie yra susiję su Sąjungos fondais, įskaitant galimybę prašyti taikyti laikinąsias priemones.
- (33) Komisija pažymi, kad Tarnybinės etikos institucija gali pradėti PPAB procedūrą ir kad taikytinose taisyklėse numatyta, kad tokia procedūra gali trukti ne ilgiau kaip 25 dienas, išskyrus vieną konkrečią ir ribotą išimtį¹⁶. Tarnybinės etikos institucija gali prašyti kompetentingame teisme peržiūrėti PPAB sprendimą netrukus po to, kai nutraukiama PPAB peržiūros procedūra. Tačiau Tarnybinės etikos institucijos įstatyme neaiškiai suformuluoti kai kurie svarbūs aspektai: būtinas viešųjų pirkimų procedūros sustabdymas tuo metu, kai vykdoma PPAB procedūra, ir galimybė atlikti teisminę peržiūrą pasibaigus PPAB sprendimui priimti skirtam terminui, per kurį nebuvo

¹⁵ Konkrečios procedūros, taikomos specialioms nusikaltimams, susijusiems su viešosios valdžios funkcijų vykdymu arba valstybės turto valdymu, nustatymas.

¹⁶ 2015 m. Viešųjų pirkimų įstatymo CXLIII 164 straipsnyje nustatyti šie terminai, per kuriuos PPAB turi priimti sprendimą: 1) kai byloje nerengiamas posėdis, PPAB bylą privalo išnagrinėti per 15 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo bylos pradėjimo dienos, išskyrus 2 dalyje nurodytus atvejus. 2) Jei PPAB surengė bylos nagrinėjimo posėdį, ji bylą privalo išnagrinėti per 25 dienų terminą, kuris pradedamas skaičiuoti nuo bylos pradėjimo dienos, išskyrus 3 dalyje nurodytus atvejus. 3) PPAB bylą dėl sutarties, sudarytos per viešųjų pirkimų procedūrą, pakeitimo ar vykdymo, kai pažeidžiamas šis įstatymas, ir bylą dėl viešųjų pirkimų procedūros apėjimo išnagrinėja per 60 dienų nuo procedūros pradžios. 5) 1 ir 3 dalyse nurodytas terminas pagrįstais atvejais vieną kartą gali būti pratęstas 10 dienų. Apie privaloma informuoti šalis. 7) 1–3 dalyse nurodytas bylos nagrinėjimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kai buvo galima susipažinti su visais dokumentais (jei juos buvo prašoma pateikti).

priimtas joks sprendimas. Komisija taip pat pažymi, kad Tarnybinės etikos institucija neturi galimybės kreiptis tiesiogiai į teismus, o tai kai kuriais atvejais padėtų užtikrinti didesnę veiksmingumą. Todėl esama abejonių dėl teisminės peržiūros veiksmingumo atveju, kai perkančioji organizacija nesivadovavo Tarnybinės etikos institucijos rekomendacija.

- (34) Dėl Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimų tikrinti turto deklaracijas, numatytų pakeitimuose, kurie turi būti priimti 2022 m. gruodžio 6 d., svarbu pažymėti, kad 5 straipsnio 6, 6a ir 7 dalyse nustatyta tvarka, pagal kurią:

i) Tarnybinės etikos institucijai būtų suteikta teisė tam tikrų asmenų¹⁷ viešoms turto deklaracijoms taikyti konkrečiai neaprašytą „turto deklaracijos nagrinėjimo procedūrą“. Remdamasi gautu rezultatu, Institucija dėl turto deklaracijos galėtų pradėti procedūrą atitinkamoje įstaigoje, kuri turėtų informuoti Tarnybinės etikos instituciją apie tokios procedūros rezultatus;

ii) dėl kitų asmenų¹⁸ viešų turto deklaracijų Tarnybinės etikos institucija turėtų teisę pradėti tik turto deklaracijų patikrinimo procedūrą atitinkamoje įstaigoje, kuriai pavesta užduotis jas tikrinti, ir ši įstaiga turėtų informuoti Tarnybinės etikos instituciją apie tokios procedūros rezultatus; taip pat

iii) dėl asmenų, kurie privalo teikti turto deklaracijas dėl savo konsultacinių, sprendimų priėmimo ar kontrolės įgaliojimų, susijusių su Sąjungos fondais, (neviešų) turto deklaracijų, Tarnybinės etikos institucija turėtų turėti galimybę pradėti patikrinimo procedūrą atitinkamoje įstaigoje ir būti informuota apie patikrinimo rezultatą, taip pat pradėti tyrimą dėl turto padidėjimo.

- (35) Kaip Komisijos tarnybos paaikškino Vengrijos valdžios institucijoms savo 2022 m. lapkričio 18 d. pastabose, tokia tvarka ne visiškai atitinka taisomąją priemonę, pagal kurią Vengrijos vyriausybė įsipareigojo Tarnybinės etikos institucijai perduoti kompetenciją tikrinti turto deklaracijas, pateiktas pagal 2018 m. Įstatymo Nr. CXXV 183 straipsnį (šiuo atveju kalbama apie politinius lyderius, neturinčius Nacionalinės Asamblėjos nario įgaliojimų, t. y. ministras pirmininkas, ministrai, ministro pirmininko politinis direktorius, valstybės sekretoriai). Pagal šį įsipareigojimą Tarnybinės etikos institucija turėtų būti vienintele įstaiga, turinčia įgaliojimus tiesiogiai tikrinti tokias turto deklaracijas. Be to, ši tvarka, atrodo, taip pat neatitinka papildomo rugsėjo mėn. rašte nustatyto įsipareigojimo, pagal kurį Tarnybinės etikos institucija turi įgaliojimus tikrinti visų su didele rizika susijusių pareigūnų viešas turto deklaracijas ir naudojasi prieiga prie atitinkamų duomenų bazių ir registrų, kad patikrintų deklaracijose pateiktos informacijos teisingumą. Pagal šią tvarką Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimai apima teisę kreiptis į kitas įstaigas prašant patikrinti turto deklaracijas ir gauti informaciją apie tokių patikrinimų rezultatus. Be to, Tarnybinės etikos institucijos kompetencijos subjektinė taikymo sritis neapima visų pareigūnų, kuriems būtų taikoma

¹⁷ Pavyzdžiui, Vengrijos konkurencijos institucijos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas, Konkurencijos tarybos narys, Valstybės kontrolės pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas, Viešųjų pirkimų institucijai pavaldžios tarybos pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ir narys, asmuo, kuriam patikėtos vyresniojo pareigūno politinės funkcijos, kuris neturi Nacionalinės Asamblėjos nario (t. y. ministro pirmininko, ministrų, ministro pirmininko politinio direktoriaus, valstybės sekretoriaus) įgaliojimų.

¹⁸ Pavyzdžiui, Respublikos Prezidentas, Nacionalinės Asamblėjos nariai, teisėjai.

su didele rizika susijusių pareigūnų koncepcija¹⁹. Ne viešų turto deklaracijų tikrinimo procedūra taikoma tik asmenims, kurie atsako už konsultavimą Sąjungos fondų klausimais, jų valdymą arba kontrolę, bet toks ribojimas nenumatytas Vengrijos vyriausybės priimtose pastabose²⁰.

- (36) Dėl Tarnybinės etikos institucijos valdybos narių atleidimo procedūros Komisija teikia teigiamą pastabą ir pažymi, kad Vengrija sutiko panaikinti iš pradžių pasiūlytą atleidimo procedūrą, kad suteiktų kompetenciją teismui priimti sprendimą dėl atleidimo. Tačiau Komisija pažymi, kad procedūra yra trumpa ir nuo prašymo pateikimo iki sprendimo priėmimo pirmos instancijos teisme trunka tik trisdešimt dienų. Dėl tokio termino valdybos nariui, dėl kurio vykdoma atleidimo procedūra, būtų sudėtinga veiksmingai pasirūpinti gynyba, o kompetentingam teismui – užtikrinti apseiktumą gynybos argumentais, surengti teismo posėdžius ir apsaugoti teisę į gynybą ir procesines teises. Be to, iš Tarnybinės etikos institucijos įstatymo neaišku, kokias pasekmes skundas sukelia atitinkamo nario pareigoms, ypač neaišku, ar skundas turėtų stabdomąjį poveikį. Atrodo, kad pagal pirmosios instancijos teismo sprendimą asmuo atleidžiamas po trumpos procedūros, todėl manytina, kad skundo veiksmingumas yra ribotas. Būdas, kuriuo organizuojama visa atleidimo procedūra, nepadeda pakankamai apsaugoti Tarnybinės etikos institucijos narių nuo nederamos įtakos ir kyla rizika, kad bus pakenkta Tarnybinės etikos institucijos nepriklausomumui.
- (37) Todėl, Komisijos manymu, Tarnybinės etikos institucijos įstatyme nustatytoje Tarnybinės etikos institucijos reguliavimo sistemoje nevisiškai įgyvendinami pagal taisomąją priemonę priimti įsipareigojimai, todėl jos negalima laikyti visiškai veiksminga ir tinkama pagal Sąlygų reglamentą. Taisomosios priemonės trūkumai, rizika ir spragos, kuriomis kenkiama Tarnybinės etikos institucijos veiksmingumui ir nepriklausomumui ir gebėjimui įgyvendinti Komisijos išvadas, yra šios: i) nėra aiškos taisyklės, kurioje būtų nurodyta, kad Tarnybinės etikos institucija išlaikys savo kompetenciją po to, kai projektui nutraukiamas Sąjungos finansavimas; ii) sistemos trūkumai, susiję su perkančiųjų organizacijų sprendimų, kuriuose nepaisoma Tarnybinės etikos institucijos rekomendacijų, teismine peržiūra; iii) atleidimo procedūros trūkumai; iv) tiesioginiai, o ne priežiūros srities Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimai, susiję su įvairiomis deklaracijas teikiančių asmenų grupėmis ir Tarnybinės etikos institucijai neperduota kompetencija tikrinti vyriausybės narių turto deklaracijas; v) ribota taikymo sritis, atsižvelgiant į tai, kad su didele rizika susiję pareigūnai nepatenka į Tarnybinės etikos institucijos patikrinimo įgaliojimų, susijusių su turto deklaracijomis, taikymo sritį; vi) ribota į Tarnybinės etikos institucijos valdybą paskirto kandidato tarptautinė patirtis, dėl kurios galėtų kilti rizika veiksmingam įstaigos veikimui.

ii. Kovos su korupcija darbo grupė

- (38) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. gruodžio 1 d. sudaryti kovos su korupcija darbo grupę (toliau – nauja kovos su korupcija darbo grupė), kuriai būtų pavestos šios užduotys:

¹⁹ Žr. aiškinamojo memorandumo 50 išnašą.

²⁰ Nepaisant (34) dalyje aprašytų nuostatų ir šioje dalyje aprašytų Komisijos tarnybų pastabų, 2022 m. lapkričio 19 d. Komisijai pateiktame rašytiniame atsakyme dėl pastabų, susijusių su Tarnybinės etikos institucijos atliekamu turto deklaracijų patikrinimu, Vengrijos vyriausybė valstybės sekretoriaus lygmeniu patvirtino, kad „Institucija turės įgaliojimus tiesiogiai tikrinti 5 straipsnio 6 dalyje išvardytų asmenų pateiktas turto deklaracijas“.

- i) nagrinėti esamas kovos su korupcija priemones ir parengti pasiūlymus dėl korupcinių veiksmų nustatymo, tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir sankcijų už juos gerinimo;
- ii) siūlyti priemones, skirtas korupcijos prevencijai ir nustatymui gerinti;
- iii) parengti metinę ataskaitą, kurioje būtų analizuojama korupcijos rizika, jos tendencijos ir korupciniai veiksmai ir siūlomos veiksmingos atsakomosios priemonės bei geriausia jų taikymo praktika, taip pat vertinamas veiksmingas jų įgyvendinimas.
- (39) Naujos kovos su korupcija darbo grupės reguliavimo sistema turėtų būti įtraukta į Tarnybinės etikos institucijos steigimo įstatymą (žr. aprašytą i taisomąją priemonę), o darbo grupei turėtų pirmininkauti Tarnybinės etikos institucijos pirmininkas. Kiti pagrindiniai taisomosios priemonės aspektai buvo susiję su nevyriausybinių subjektų, nepriklausomai nuo vyriausybės, valdžios institucijų, politinių partijų ir verslo interesų veikiančių kovos su korupcija srityje, visapusišku, struktūrizuotu ir veiksmingu dalyvavimu kartu su vyriausybės atstovais. Taip turėtų būti užtikrintas vyriausybės ir nevyriausybinių subjektų paritetas atsižvelgiant į narių skaičių ir balsavimo teises. Be to, nuostatose turėtų būti numatyti tolesni veiksmai dėl naujos kovos su korupcija darbo grupės ataskaitų ir Vengrijos vyriausybės rekomendacijų. Pirmasis naujos kovos su korupcija darbo grupės posėdis turėtų būti surengtas iki 2022 m. gruodžio 15 d. Jame turėtų būti patvirtinta pirmoji 2022 m. ataskaita, kuri iki 2023 m. kovo 15 d. turėtų būti nusiųsta vyriausybei.
- (40) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) Vyriausybės sprendimo, kuriuo panaikinamas 2022 m. liepos 15 d. Vyriausybės sprendimas Nr. 1337/2022, kuriuo remiantis būtų nutraukta įsteigtos kovos su korupcija darbo grupės veikla, priėmimas iki 2022 m. rugsėjo 5 d., ir ii) įstatymo dėl Tarnybinės etikos institucijos steigimo projekto, kuriuo nustatoma naujos kovos su korupcija darbo grupės reguliavimo sistema, pateikimas Nacionalinei Asamblėjai iki 2022 m. rugsėjo 30 d.
- (41) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniais įgyvendinimo veiksmiais, kurių ėmėsi Vengrija.
- (42) 2022 m. rugsėjo 5 d. Vengrijos vyriausybė panaikino 2022 m. liepos 15 d. Vyriausybės sprendimą Nr. 1337/2022 dėl kovos su korupcija darbo grupės priimdama Vyriausybės sprendimą Nr. 1424/2022 dėl užduočių įsteigiant nepriklausomą instituciją, kuri vykdo neteisėtų veiksmų ir pažeidimų, susijusių su ES fondų įgyvendinimu, prevencijos, nustatymo ir ištaisymo veiklą. Šiame Vyriausybės sprendime nustatytas Vengrijos įsipareigojimas iki 2022 m. gruodžio 1 d. sudaryti naują kovos su korupcija darbo grupę ir tai padaryti taip, kad, atsižvelgiant į narių skaičių ir balsavimo teises, būtų užtikrintas vyriausybės ir nevyriausybinių subjektų dalyvavimas pariteto pagrindu, įskaitant Tarnybinės etikos institucijos administracinę paramą. Vyriausybės sprendimas Nr. 1424/2022 įsigaliojo 2022 m. rugsėjo 6 d.
- (43) 2022 m. rugsėjo 23 d. Vengrijos vyriausybė Nacionalinei Asamblėjai pateikė įstatymo, kuriuo siekiama įsteigti Tarnybinę etikos instituciją, projektą. 2022 m. spalio 4 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė Tarnybinės etikos institucijos įstatymą, kuriuo taip pat buvo sudaryta nauja kovos su korupcija darbo grupė. Tarnybinės etikos institucijos įstatymas buvo paskelbtas 2022 m. spalio 10 d. ir įsigaliojo 2022 m. spalio 11 d. 2022 m. lapkričio 15 d. Vengrijos vyriausybė kartu su tarnybos paketu pateikė

Nacionalinei Asamblėjai įstatymo pakeitimo projektą dėl Tarnybinės etikos institucijos įstatymo. Po to, kai Nacionalinei Asamblėjai buvo pateiktas tarnybos paketas, Komisija kartu su lapkričio mėn. atsiųstu raštu gavo peržiūrėtą teisinį tekstą. Iš dalies keičiantis įstatymas buvo priimtas 2022 m. lapkričio 22 d., ir jame atsispindi pakeitimai, kurie buvo įtraukti į teisinį tekstą, kurį Komisija gavo 2022 m. lapkričio 19 d.

- (44) Rengdama šį įstatymo projektą, Vengrijos vyriausybė įsipareigojo plačiu mastu konsultuotis su nacionaliniais ir tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais, kreiptis į EBPO prašydama pateikti politines rekomendacijas ir atsižvelgti į susijusias rekomendacijas. Vengrijos vyriausybė konsultavosi ne tik su Komisija, bet ir veiksmingai tai darė su EBPO ir Europos Taryba. Ji informavo Komisiją apie tai, kaip atsižvelgė į organizacijos išvadas ir (arba) redakcinius pasiūlymus, kaip aprašyta (24) dalyje. Remdamasi šiuo pagrindu, Komisija mano, kad Vengrijos vyriausybė per konsultacijų procesą įvykdė atitinkamus įsipareigojimus. Konsultacijos su EBPO ir Europos Taryba padėjo patobulinti reguliavimo sistemą, susijusią su naujos kovos su korupcija darbo grupės struktūra, atsižvelgiant į tai, koku mastu buvo pritarta kai kurioms rekomendacijoms, kurios buvo perkeltos į teisės akto tekstą. Vis dėlto Komisija pažymi, kad teisės aktų tekstuose nebuvo aptartos kai kurios išreikštos abejonės, kurias Vengrijos vyriausybė vis dėlto pripažino, pvz., dubliavimo su dabartiniu darbu rizika²¹ arba priemonių, skirtų informacijai, kuri yra būtina darbo grupės parengiamiesiems darbams atlikti, iš kitų institucijų prašyti ar gauti nebuvimas.
- (45) Tarnybinės etikos institucijos įstatymo antroje dalyje aprašyta naujos kovos su korupcija darbo grupės reguliavimo sistema. Joje nustatytos naujos kovos su korupcija darbo grupės užduotys (50 straipsnis) aiškiai nurodant interesų konflikto situacijas, kaip apibrėžta atitinkamose ES nuostatose, į kurias, laikydamasi taisomosios priemonės, atsižvelgia nauja kovos su korupcija darbo grupė. Naujos kovos su korupcija darbo grupės pirmininko pareigas eina Tarnybinės etikos institucijos pirmininkas (59 straipsnis). Įstatyme taip pat nustatytas tolesnių veiksmų dėl naujos kovos su korupcija darbo grupės metinių ataskaitų ir rekomendacijų procesas, kurio metu Vengrijos vyriausybė per du mėnesius aptaria ataskaitą ir joje pateiktus pasiūlymus. Jei vyriausybė nusprendžia neįgyvendinti pasiūlymo, ji savo sprendimo išsamius motyvus per vieną mėnesį nusiunčia naujai kovos su korupcija darbo grupei (52 straipsnis). Įstatyme aprašytos naujos kovos su korupcija darbo grupės sandara (54 straipsnis) ir balsavimo taisyklės (61 straipsnis). Pagal taisomąją priemonę nevyriausybinį narių skaičius sudaro 50 proc. naujos kovos su korupcija darbo grupės narių, išskyrus pirmininką. Jei 50 proc. atstovavimo dalis nepasiekama, tokių narių balsavimo teisės keičiamos taip, kad jie turėtų 50 proc. balsų, išskyrus pirmininką. Nevyriausybiniai subjektams atstovaujantys nariai atrenkami rengiant atvirą, skaidrią, nediskriminuojančią atrankos procedūrą, kurios metu taikomi objektyvūs su patirtimi ir kompetencija susiję kriterijai. Tinkamumo komitetas dalyvauja taip, kaip nurodyta 11 dalyje (57 straipsnis). Jam suteikiama teisė rengti šešėlinį pranešimą, kuris viešai skelbiamas darbo grupės svetainėje, kurioje taip pat turėtų būti skelbiama naujos kovos su korupcija darbo grupės ataskaita (53 straipsnis). Galiausiai įstatymo ketvirtoje dalyje nustatyta, kad nauja kovos su korupcija darbo grupė sudaroma iki 2022 m. gruodžio 1 d. ir savo pirmąjį posėdį surengia iki 2022 m. gruodžio 15 d. Nauja kovos su korupcija darbo grupė savo pirmąją

²¹ Visų pirma galvoje turima Nacionalinė apsaugos tarnyba, kuriai suteikti įgaliojimai parengti vyriausybinių kovos su korupcija strategiją ir pateikti ją Vidaus reikalų ministerijai ir kuri taip pat atsako už viešojo administravimo organizacijų tarnybinės etikos valdymo sistemos suderinimą ir plėtojimą.

2022 m. ataskaitą parengia ir vyriausybei nusiunčia iki 2023 m. kovo 15 d. (77 straipsnis).

- (46) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinių įgyvendinimo veiksmų. Tarnybinės etikos institucijos įstatyme nustatyta naujos kovos su korupcija darbo grupės reguliavimo sistema atitinka taisomojoje priemonėje nustatytus įsipareigojimus.
- (47) Komisija pažymi, kad atviras kvietimas teikti paraiškas siekiant atrinkti nevyriausybiniais subjektams naujoje kovos su korupcija darbo grupėje atstovaujančius narius buvo pradėtas 2022 m. lapkričio 11 d., o terminas paraiškoms pateikti buvo 2022 m. lapkričio 24 d.

iii. Kovos su korupcija sistemos stiprinimas

- (48) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. priimti kovos su sukčiavimu ir korupcija strategijas, kuriose būtų apibrėžtos subjektų, dalyvaujančių naudojant bet kokią Sąjungos finansinę paramą, užduotys, susijusios su sukčiavimu, interesų konfliktų ir korupcijos prevencija, nustatymu ir ištaisymu. Strategijos apėmė sukčiavimo, interesų konflikto ir korupcijos pagrindinės rizikos, veiksmų ir veiksmų vertinimą. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo iki 2023 m. birželio 30 d. priimti naują nacionalinę kovos su korupcija strategiją ir veiksmų planą. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti kovos su aukšto lygio korupcija institucinės ir norminės sistemos stiprinimui didinant valdžios institucijų be kita ko, aukščiausio politinio lygmens, darbo skaidrumą. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo iki 2023 m. birželio 30 d. visapusiškai įgyvendinti visus 2020–2022 m. laikotarpio esamos nacionalinės kovos su korupcija strategijos veiksmus.
- (49) Ši taisomoji priemonė, kuria įsteigiama Tarnybinės etikos institucija, yra horizontalaus ir sisteminio pobūdžio ir ja siekiama kovoti su korupcija bei užtikrinti skaidrumą politikos srityje. Tai yra viena iš pagrindinių Vengrijos pasiūlytų taisomųjų priemonių, susijusių su pagal Sąlygų reglamentą vykdoma procedūra.
- (50) Be to, rugsėjo mėn. rašte Vengrijos vyriausybė prisiėmė papildomų įsipareigojimų dėl turto deklaracijų subjektinės ir materialinės taikymo srities. Šiuo atžvilgiu Vengrijos vyriausybė įsipareigojo Nacionalinei Asamblėjai pateikti teisės akto projektą (kuris įsigalios nuo 2022 m. lapkričio 1 d.), kuriuo turto deklaravimo sistemos subjektinė taikymo sritis turėtų būti išplečiama įtraukiant i) asmenis, kuriems pagal 2018 m. Įstatymo Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo 183 ir 184 straipsnius pavestos aukščiausio lygmens politinės funkcijos, ir jų artimuosius, gyvenančius tame pačiame namų ūkyje su atitinkamu asmeniu, ir ii) Nacionalinės Asamblėjos narius ir jų artimuosius, gyvenančius tame pačiame namų ūkyje su atitinkamu asmeniu. Vengrija taip pat įsipareigojo praplėsti materialinę taikymo sritį, kad ji apimtų ne tik pajamas, bet ir turtą²².
- (51) Be to, rugsėjo mėn. raštu Vengrija įsipareigojo iki 2023 m. kovo 31 d. sukurti elektroninėmis priemonėmis skaitmeniniu formatu teikiamų turto deklaracijų sistemą,

²² Šiuo atžvilgiu rugsėjo mėn. rašte minimas nekilnojamasis turtas; kitas vertingas turtas (transporto priemonės, laivai, vertingi antikvariniai daiktai, meno kūriniai ir pan.); banko indėliai ir grynųjų pinigų santaupos; turtą sudarančios akcijos, vertybiniai popieriai ir privatus kapitalo fondai; gyvybės draudimo liudijimai; patikos fondai ir tikroji įmonių nuosavybė.

kuri būtų saugoma viešojo duomenų bazėje, kurioje bus galima nemokamai arba be registracijos atlikti paiešką. Galiausiai Tarnybinės etikos institucijai turėtų būti pavesta peržiūrėti reglamentavimo sistemą ir turto deklaravimo sistemos veikimą, įskaitant jos taikymo sritį ir tikrinimo procesus, ir rezultatai bus įtraukti į peržiūros ataskaitą, kuri turi būti parengta iki 2023 m. gruodžio 31 d.

- (52) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) kovos su sukčiavimu ir korupcija strategijų, kuriose apibrėžiamos subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant bet kokią Sąjungos paramą, priėmimas iki 2022 m. rugsėjo 30 d. ir ii) teisės akto projekto, įskaitant projektą dėl turto deklaracijų subjektinės ir materialinės taikymo srities išplėtimo, kuris įsigalioja nuo 2022 m. lapkričio 1 d., pateikimas Nacionalinei Asamblėjai.
- (53) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniais įgyvendinimo veiksmis, kurių ėmėsi Vengrija.
- (54) 2022 m. rugsėjo 30 d. Vengrijos vyriausybė priėmė kovos su sukčiavimu ir korupcija strategiją 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo laikotarpiu (Vyriausybės sprendimas Nr. 1470/2022). Strategija paskui buvo iš dalies pakeista, o nauja versija priimta ir paskelbta 2022 m. lapkričio 15 d. (Vyriausybės sprendimas Nr. 1540/2022, toliau – strategija). Strategija buvo pervadinta į „kovos su sukčiavimu ir korupcija naudojant Europos Sąjungos fondus strategiją“. Strategija yra išsami, nes apima ES biudžeto finansinės paramos įgyvendinimą 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. programavimo laikotarpiais, visų pirma tai pasakytina apie sanglaudos politikos fondus, Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Strategijoje aptariamas Europos žemės ūkio garantijų fondas, tačiau ne taip išsamiai. Strategijoje bendrais bruožais apibūdintos Sąjungos finansinę paramą įgyvendinančių subjektų užduotys, susijusios su sukčiavimu, interesų konfliktų ir korupcijos prevencija, nustatymu ir ištaisymu (III skyrius „Padėties analizė“, ypač 3.2 dalis „Kovos su sukčiavimu institucinė aplinka“). Strategijoje taip pat pateiktas pagrindinės sukčiavimo, interesų konfliktų ir sukčiavimo, susijusio su Sąjungos finansavimu, Vengrijoje rizikos, veiksnių ir praktikos vertinimas (3.3 skyrius „Sukčiavimo ir korupcijos Vengrijoje duomenys“ ir 5.1.3 dalis „Rizikos analizė ir rizikos valdymas siekiant išvengti sukčiavimo“). Strategijos V skyriuje išdėstytos bendrosios numatytų priemonių sąlygos, o pačios priemonės išsamiau apibūdintos veiksmų plane (strategijos 3 priedas). Vienas iš veiksmų – parengti metinį sukčiavimo, interesų konfliktų ir korupcijos rizikos vertinimą. Keletas veiksmų plano veiksmų kyla iš pagal kitas taisomąsias priemones priimtų įsipareigojimų, įskaitant strategijos peržiūrą, kuri atliekama kartu su iki 2023 m. birželio 30 d. rengiama nacionaline kovos su korupcija strategija. Vengrija parengs ir paskelbs metinę strategijos įgyvendinimo ataskaitą.
- (55) 2022 m. rugsėjo 27 d. Vengrijos vyriausybė pateikė Nacionalinei Asamblėjai įstatymo projektą siekdama išplėsti subjektinę ir materialinę dabartinės turto deklaracijų sistemos taikymo sritį. Rengdama šį įstatymo projektą, Vengrijos vyriausybė konsultavosi su Komisija, kaip to reikalaujama pagal taisomąją priemonę. 2022 m. spalio 25 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė 2022 m. Įstatymą Nr. XXXI, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri įstatymai dėl turto deklaracijų, susiję su Europos Sąjungos biudžeto lėšų panaudojimo kontrole, ir kuris buvo paskelbtas 2022 m. spalio 26 d. (toliau – Turto deklaracijų įstatymas). Turto deklaracijų įstatymas su tam tikromis išimtimis įsigaliojo 2022 m. lapkričio 1 d. 2022 m. lapkričio 15 d. Vengrijos vyriausybė kartu su tarnybos

paketu pateikė Nacionalinei Asamblėjai įstatymo pakeitimo projektą dėl Turto deklaracijų įstatymo. Pateikusi tarnybos paketą Nacionalinei Asamblėjai, Vengrija 2022 m. lapkričio 16 d. nusiuntė Komisijos tarnyboms teisės akto teksto pakeitimus; konsoliduota teisės akto teksto versija buvo pateikta lapkričio mėn. rašte. Dabartinis vertinimas yra pagrįstas pastaruoju teisės akto tekstu, nors jis dar nepriimtas. Iš dalies keičiantį įstatymą numatyta priimti 2022 m. gruodžio 6 d.

- (56) Laikantis taisomosios priemonės, Turto deklaracijų įstatymu subjektinė turto deklaracijų taikymo sritis išplečiama, kad apimtų asmenis, kuriems pavestos aukščiausio lygmens politinės funkcijos²³, ir Nacionalinės Asamblėjos narius, taip pat tame pačiame namų ūkyje gyvenančius giminaičius²⁴. Įstatymu taip pat išplečiama materialinė turto deklaracijų taikymo sritis, kad apimtų visą susijusį turtą (Turto deklaracijų įstatymo I priedas).
- (57) Dėl pastarojo Komisija pažymi, kad Turto deklaracijų įstatymo I priedo A dalyje numatyta išimtis dėl nekilnojamojo turto, kurį deklaraciją teikiantis asmuo ir jo sutuoktinis (-ė) arba tame pačiame namų ūkyje bendrai gyvenantis asmuo ir vaikas (-ai) naudoja išimtinai savo reikmėms. I priede taip pat paaiškinta, kad, remiantis šiuo pagrindu, pareiga atskleisti informaciją gali būti netaikoma ne daugiau kaip vienam nekilnojamojo turto objektui, todėl jo nereikia deklaruoti. Komisija apgailestauja, kad šioje išimtyje nepaisoma išimtinai pirminės gyvenamosios vietos, kuri dėl šios priežasties gali būti naudojama prabangiam nekilnojamajam turtui nuslėpti. Įvairiuose pokalbiuose valstybės sekretoriaus lygmeniu Vengrija nurodė, kad šis klausimas turėtų būti sprendžiamas teisės aktų tekstuose, tačiau iki šiol tai nebuvo įgyvendinta. Be to, nepaisant pateiktų paaiškinimų, kuriais patvirtinama, kad pareigos atskleisti informaciją taip pat taikomos už Vengrijos jurisdikcijos esančiam nekilnojamajam turtui, atitinkamo teisės akto tekste nebuvo tinkamos formuluotės²⁵. Tai yra turto deklaracijų sistemos spragos, dėl kurių gali būti pažeistas šios sistemos veiksmingumas.
- (58) Kartu Komisija atkreipia dėmesį į visų susijusių teisės aktų²⁶, kuriuose pareiga pateikti turto deklaracijas 2022 m. lapkričio 1 d. (o ne 2022 m. gruodžio 31 d.) taikoma iki 2023 m. sausio 31 d. pagal Turto deklaracijų įstatyme įtvirtintas nuostatas, pakeitimų projektą. Tai padės užtikrinti, kad naujos taisyklės taip pat būtų taikomos bet kokiems pakeitimams, padarytiems 2022 m. lapkričio 1 d. – 2022 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu. Vis dėlto iš atitinkamo teisės akto teksto nėra pakankamai aišku ir juo neužtikrinamas

²³ Pagal 2018 m. Įstatymo Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo 183 ir 184 straipsnius.

²⁴ Šiuo atžvilgiu atitinkami pakeitimai buvo nustatyti 1996 m. Įstatyme Nr. LVII dėl nesąžiningos ir ribojamos rinkos praktikos draudimo, 2010 m. Įstatyme Nr. CLXXXV dėl žiniasklaidos paslaugų ir masinės komunikacijos, 2011 m. Įstatyme Nr. LXVI dėl valstybės kontrolės, 2011 m. Įstatyme Nr. CX dėl Respublikos Prezidento teisinio statuso ir darbo užmokesčio, 2011 m. Įstatyme Nr. CXI dėl pagrindinių teisių komisaro, 2011 m. Įstatyme Nr. CXII dėl teisės į informacinį apsisprendimą ir informacijos laisvės, 2011 m. Įstatyme Nr. CLI dėl Konstitucinio Teismo, 2011 m. Įstatyme Nr. CLXIV dėl generalinio prokuroro, prokurorų ir kitų prokuratūros darbuotojų teisinio statuso ir prokuroro karjeros, 2011 m. Įstatyme Nr. CXCIV dėl Vengrijos ekonominio stabilumo, 2012 m. Įstatyme Nr. XXXVI dėl Nacionalinės Asamblėjos, 2013 m. Įstatyme Nr. XXXVI dėl rinkimų procedūros, 2013 m. Įstatyme Nr. CXXXIX dėl Vengrijos nacionalinio banko, 2013 m. Įstatyme Nr. CCXLI dėl Nacionalinės atminties komiteto, 2015 m. Įstatyme Nr. CXLIII dėl viešųjų pirkimų ir 2018 m. Įstatyme Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo.

²⁵ Tai taip pat atitinka Tarnybinės etikos institucijos įstatymo nuostatas, kuriose nustatyta, kad institucija gali sudaryti susitarimus su užsienio subjektais, kad gautų jos patikrinimo užduotims reikalingą informaciją.

²⁶ Žr. 24 išnašoje nurodytus teisės aktus.

pakankamas teisinis tikrumas, nes jame aiškiai nenustatyta, kad 2022 m. lapkričio – gruodžio mėn. laikotarpis apimtų 2024 m. teiktinas turto deklaracijas, todėl išimtinu atveju ataskaitinis laikotarpis sudarytų 14 mėnesių (t. y. nuo 2022 m. lapkričio mėn. iki 2023 m. gruodžio mėn.).

- (59) Galiausiai Komisija pažymi, kad Vengrijos vyriausybės įsipareigojimas iki 2023 m. kovo 31 d. sukurti elektroninių skaitmeniniu formatu teikiamų turto deklaracijų sistemą, kurios turi būti saugomos viešojo duomenų bazėje, kurioje paiešką galima atlikti nemokamai ir be registracijos, dar neatsispindi reguliavimo sistemoje. Pasak Vengrijos, sistemą reglamentuojančios taisyklės bus parengtos ir vėliau priimtos iki 2023 m. kovo 31 d. Komisija apgailestauja dėl to, kad į Turto deklaracijų įstatymą Vengrija neįtraukė aiškios nuorodos į šią viešą duomenų bazę. Šie trūkumai taip pat galėtų pakenkti turto deklaracijų sistemos veiksmingumui.
- (60) Kalbant apie sankcijų už prievolių, susijusių su turto deklaracijomis, pažeidimus tvarkos nustatymą, Komisija pažymi, kad kovos su sukčiavimu ir korupcija naudojant Europos Sąjungos fondus strategijoje (priimtoje Vyriausybės sprendimu Nr. 1540/2022), nurodytoje (54) dalyje, pateikta nuoroda į konkretų įsipareigojimą parengti konkrečias veiksmų plano, pridedamo prie Nacionalinės kovos su korupcija po 2022 m. strategijos, priemonės, siekiant sukurti veiksmingą, proporcingą ir atgrasomą administracinių ir baudžiamųjų sankcijų, susijusių su turto deklaracijomis, sistemą ir tai padaryti ne vėliau kaip iki 2023 m. spalio 1 d. laikantis taisomosios priemonės.
- (61) 2022 m. rugsėjo 23 d. Vengrijos vyriausybė Nacionalinei Asamblėjai pateikė įstatymo, kuriuo siekiama įsteigti Tarnybinę etikos instituciją, projektą. 2022 m. spalio 4 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė Tarnybinės etikos institucijos įstatymą, kuris buvo paskelbtas 2022 m. spalio 10 d., o įsigaliojo 2022 m. spalio 11 d. (žr. aprašytą į taisomąją priemonę). Laikantis taisomosios priemonės, Tarnybinės etikos institucijos įstatymo 75 straipsnyje buvo nustatyta, kad Tarnybinės etikos institucija privalo iki 2023 m. gruodžio 31 d. parengti *ad hoc* ataskaitą, kurioje būtų apžvelgta Vengrijos turto deklaracijų sistemos reguliavimo sistema ir veikimas, įskaitant šios sistemos taikymo sritį ir kontrolės procesą.
- (62) Dėl kovos su sukčiavimu ir korupcija strategijų pažymėtina, kad, Komisijos manymu, Vengrija ėmėsi pagrindinių įgyvendinimo veiksmų, nepaisant to, kad peržiūrėta strategija buvo priimta 2022 m. lapkričio 15 d. Vyriausybės sprendimu, o ne laikantis nustatyto termino – 2022 m. rugsėjo 30 d. Komisija mano, kad strategija atitinka taisomojoje priemonėje nustatytus įsipareigojimus. Dėl veiksmų plano, pridėto prie būsimos nacionalinės kovos su korupcija po 2022 m. strategijos, kuriame numatyta įgyvendinti įsipareigojimą nustatyti konkrečias priemones, siekiant parengti veiksmingų, proporcingų ir atgrasančių sankcijų rinkinį, Komisija pasilieka teisę įvertinti, kaip jis bus perkeltas į nacionalinę teisę ir įgyvendintas 2023 m. ir vėliau. Šiomis aplinkybėmis Vengrija sutiko iki 2023 m. sausio 31 d. surengti su Komisija konsultacijas dėl nacionalinės kovos su korupcija strategijos projekto. Komisija taip pat primena Vengrijos vyriausybės įsipareigojimą kas ketvirtį, kaip nurodyta (17) dalyje, pranešti Komisijai apie visų taisomųjų priemonių įgyvendinimą.
- (63) Dėl turto deklaracijų Komisija mano, kad šių deklaracijų reguliavimo sistema, kaip nustatyta nuo 2022 m. lapkričio 1 d. galiojančiame Turto deklaracijų įstatyme, ne visiškai atitinka įsipareigojimus dėl turto deklaracijų sistemos, nustatytus rugsėjo mėn. rašte, nes sistema netaikoma svarbiai turto kategorijai, kaip minėta (57) dalyje. Komisija

mano, kad toje dalyje iškelti klausimai atspindi įstatymo spragą ir gali pakenkti taisomosios priemonės veiksmingumui.

- (64) Dėl šių priežasčių Komisija mano, kad atitinkamų teisės aktų tekstuose neviseiškai užtikrinamas taisomosios priemonės tinkamumas, atsižvelgiant į (57)–(59) dalyse nurodytus trūkumus, riziką ir spragas.

iv. Viešojo intereso turto valdymo fondų vykdomo Sąjungos paramos naudojimo skaidrumo

- (65) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. priimti iš dalies keičiantį įstatymą, siekdama užtikrinti bendrą viešųjų pirkimų taisyklių taikymą visuomeninio turto valdymo fondams, vykdančiams veiklą viešojo intereso labui, ir jų įsteigtiems bei išlaikomiems juridiniams asmenims. Ji taip pat įsipareigojo iki tos pačios dienos priimti iš dalies keičiantį įstatymą, siekdama užtikrinti visapusišką Finansinio reglamento²⁷ 61 straipsnio laikymąsi, taip pat suderinti instrukcijas ir praktiką su Komisijos rekomendaciniu pranešimu dėl interesų konfliktų vengimo ir valdymo pagal Finansinį reglamentą²⁸. Taip būtų patobulintos ir patikslintos bendrosios interesų konflikto taisyklės, susijusios su viešojo intereso turto valdymo fondais ir jų valdybų nariais.
- (66) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo – iki 2022 m. rugsėjo 30 d. priimti du iš dalies keičiančius aktus, kaip nurodyta ankstesnėje dalyje.
- (67) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniu įgyvendinimo veiksmu, kurio ėmėsi Vengrija.
- (68) 2022 m. spalio 4 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė 2022 m. Įstatymą Nr. XXIX, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri įstatymai, susiję su viešojo intereso turto valdymo fondais, vykdančiais viešojo administravimo funkciją, nacionaline mokesčių ir muitų administracija ir Europos kovos su sukčiavimu biuro atliekamais patikrinimais, kuriais siekiama kontroliuoti Europos Sąjungos biudžeto lėšų panaudojimą. Šis įstatymas buvo paskelbtas 2022 m. spalio 10 d. Įstatymo, susijusio su viešojo intereso turto valdymo fondais, vykdančiais viešojo administravimo funkciją, nuostatos įsigaliojo 2022 m. spalio 13 d.
- (69) Laikantis taisomosios priemonės, 2022 m. Įstatymu Nr. XXIX nustatyti 2015 m. Įstatymo Nr. CXLIII dėl viešųjų pirkimų įstatymo ir 2021 m. Įstatymo Nr. IX dėl viešojo intereso turto valdymo fondų, vykdančių viešojo administravimo funkciją, pakeitimai. 2015 m. Įstatymo Nr. CXLIII dėl viešųjų pirkimų 5 straipsnio 1 dalyje buvo įterptas naujas f punktas, kuriame nustatyta, kad viešojo intereso turto valdymo fondams, vykdančiams viešojo administravimo funkciją, ir jų įsteigtiems bei išlaikomiems juridiniams asmenims buvo taikoma pareiga viešųjų pirkimų procedūras vykdyti laikantis minėto įstatymo. 2021 m. Viešojo intereso turto valdymo fondų, vykdančių viešojo administravimo funkciją, Įstatymo Nr. IX 15 straipsnio 3 dalis taip pat buvo pakeista nustatant interesų konflikto taisykles. Šioje dalyje dabar aiškiai minima šeima, emocinis gyvenimas, politinė ar nacionalinė priklausomybė arba bet kuris kitas tiesioginis ar netiesioginis asmeninis interesas, susijęs su viešojo intereso

²⁷ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

²⁸ OL C 121, 2021 4 9, p. 1.

turto valdymo fondais, vykdančiais viešojo administravimo funkciją, ir jų įsteigtais bei išlaikomais juridiniais asmenimis, įskaitant valdybos ir priežiūros valdybos pirmininkus ir narius, ir jų darbuotojus. Be to, įstatymu iš dalies pakeistos kitų teisės aktų²⁹ nuostatos, suderinant jas su 2021 m. Įstatymo Nr. IX 15 straipsnio 3 dalimi.

- (70) Vis dėlto Komisija pažymi, kad aukščiausio lygio pareigūnai, įskaitant Nacionalinės Asamblėjos ir Vengrijos autonominių įstaigų aukščiausius politinius vadovus, buvo įtraukti į viešojo intereso turto valdymo fondų valdybas, kaip to buvo prašoma keičiantis nuomonėmis su Vengrija. Vietoje to, nuo tos dienos, kai buvo priimtas 2022 m. rugsėjo 18 d. Komisijos TĮS pasiūlymas, ir nepaisant to, kad į šią problemą savo metinėje teisinės valstybės principo taikymo ataskaitoje Komisija ne kartą atkreipė dėmesį, Vengrija nuo 2022 m. lapkričio 1 d. dar kartą nustatė galimybę (numatydama išimtį³⁰, taikomą bendrajam draudimui³¹) aukščiausiesiems politiniams vadovams dirbti kitą mokamą darbą. Šia išimtimi sukuriamą situaciją, kuriai susiklosčius aukščiausieji politiniai vadovai gali dalyvauti priimant sprendimus, susijusius su viešųjų lėšų išmokėjimu subjektams, kuriuose jie patys dirba ir turi svarbius sprendimų priėmimo įgaliojimus³². Todėl, nepaisant to, kad Vengrija išsprendė 2022 m. rugsėjo 18 d. TĮS pasiūlyme iškeltas problemas, dėl 2022 m. lapkričio 1 d. išimties taisomosios priemonės įgyvendinimas vis tiek tampa netinkamas.

v. Konkrečios procedūros, taikomos specialioms nusikaltimams, susijusiems su viešosios valdžios funkcijų vykdymu arba valstybės turto valdymu, nustatymas

- (71) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iš dalies pakeisti Baudžiamojo proceso kodeksą, kad būtų nustatyta nauja procedūra dėl specialių nusikalstamų veikų, susijusių su viešosios valdžios funkcijų vykdymu arba viešųjų pirkimų valdymu. Pagal taisomąją priemonę naujoje procedūroje turi būti numatyta prokuratūros arba tyrimą atliekančios institucijos sprendimo atmesti pranešimą apie nusikaltimą arba nutraukti baudžiamąjį procesą (t. y. užbaigti baudžiamąjį tyrimą nepateikus kaltinamojo akto) teisminei peržiūra atsižvelgiant į korupcinę ir su korupcija susijusią praktiką, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2017/1371 4 straipsnio 2 dalyje³³ ir Jungtinių Tautų kovos su korupcija konvencijos III skyriuje. Pagal naują procedūrą ikiteisminio tyrimo teisėjui turi būti suteikti įgaliojimai nurodyti pradėti arba tęsti baudžiamąjį procesą. Bet kuris fizinis ir juridinis asmuo, išskyrus valdžios institucijas, galėtų teikti prašymus pagal šią procedūrą ir dėl to taip pat atsirastų galimybė teisme pateikti kaltinamąjį aktą. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo užtikrinti, kad nauja procedūra būtų taikoma nuo 2023 m. sausio 1 d. Ji įsipareigojo iki 2022 m. gruodžio 31 d. teisme, kuris atsako už

²⁹ 2011 m. Įstatymas Nr. CLXXXIX dėl Vengrijos vietos vyriausybių (6 ir 7 straipsniai), 2011 m. Įstatymas Nr. CXCIX dėl valstybės tarnautojų (9 ir 10 straipsniai), 2012 m. Įstatymas Nr. XXXVI dėl Nacionalinės Asamblėjos (12 straipsnis), 2018 m. Įstatymas Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo (15, 16 ir 17 straipsniai), 2019 m. Įstatymas Nr. CVII dėl įstaigų, turinčių specialų teisiniu statusą, ir jų darbuotojų statuso (18 ir 19 straipsniai).

³⁰ 2018 m. Įstatymo Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo 182 straipsnio 3a dalis.

³¹ 2018 m. Įstatymo Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo 182 straipsnio 1 dalis.

³² Aukščiausieji politiniai vadovai nėra *ex officio* nariai, tačiau jie asmeniškai dalyvauja patikėtinių valdybose; tuo tarpu viešojo intereso turto valdymo fondai yra privatūs subjektai, kurių valstybė nekontroliuoja.

³³ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

prokuratūros arba tyrimą atliekančios institucijos sprendimo atmesti pranešimą apie nusikaltimą arba nutraukti baudžiamąjį procesą teisminę peržiūrą, numatyti papildomas specialias pareigybės.

- (72) Rugsėjo mėn. rašte buvo nustatytas įsipareigojimas Teisminės peržiūros įstatyme Budos centrinį apylinkės teismą paskirti teismu, turinčiu išimtinę jurisdikciją Vengrijos teritorijoje peržiūrėti tokius sprendimus ir nurodyti pradėti arba tęsti baudžiamąjį procesą. Jame taip pat patvirtinta, kad visi Vengrijos teismai, įskaitant ikiteisminį tyrimą pagal šioje taisomojoje priemonėje nustatytą procedūrą atliekančius teisėjus, turėtų laikytis nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimų, nustatytų įstatyme pagal Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 19 straipsnio 1 dalį ir atitinkamą ES *acquis*.
- (73) Ši taisomoji priemonė yra horizontalaus pobūdžio ir ja siekiama išspręsti struktūrines problemas, susijusias su prokuratūros veiksmų Vengrijoje veiksmingumu, ir užtikrinti, kad būtų imtasi veiksmingų ir atgrasomųjų priemonių, siekiant užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą pagal SESV 325 straipsnį.
- (74) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) įgyvendinimo reglamentų (būtinų peržiūros procedūrai taikyti) teksto projekto užbaigimas ir priėmimas netrukus po to, kai 2022 m. spalio 31 d. įsigaliojo naujas įstatymas, ir ii) naujo įstatymo, iš dalies keičiančio Baudžiamojo proceso kodeksą, įsigaliojimas Konstituciniam Teismui iki 2022 m. lapkričio 15 d. atlikus *ex ante* peržiūrą (kuria inicijavo vyriausybė).
- (75) 2022 m. spalio 3 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė pirmąjį įstatymo, kuriuo iš dalies keičiamas 2017 m. Įstatymas Nr. XC dėl baudžiamojo proceso kodekso, (toliau – Teisminės peržiūros įstatymas) versiją; šios nuostatos įsigaliojo 2022 m. lapkričio 15 d. 2022 m. lapkričio 14 d. Vengrijos valdžios institucijos su Komisijos tarnybomis pasidalijo peržiūrėta Teisminės peržiūros įstatymo versija; ta pati versija taip pat buvo įtvirtinta 2022 m. lapkričio 15 d. tarnybos paketo įstatyme, kurį buvo numatyta priimti 2022 m. lapkričio 22 d.³⁴ Iš dalies keičiantis įstatymas buvo priimtas 2022 m. lapkričio 22 d., ir jame atsispindi pakeitimai, kurie buvo įtraukti į teisinį tekstą, kurį Komisija gavo 2022 m. lapkričio 14 d. Sprendime dėl *ex ante* Teisminės peržiūros įstatymo peržiūros Vengrijos Konstitucinis Teismas nusprendė, kad Teisminės peržiūros įstatymu nepažeidžiamas prokuratūros baudžiamojo persekiojimo monopolio principas, kaip nustatyta Vengrijos pagrindinio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje³⁵.
- (76) 2022 m. spalio 11 d. Vengrija pateikė Komisijai i) Vyriausybės nutarimo, kuriuo iš dalies keičiamas Vyriausybės nutarimas Nr. 100/2018 (birželio 8 d.), nustatančio išsamias tyrimo ir rengimo procedūros taisykles, ir ii) teisingumo ministro nutarimo, kuriuo iš dalies keičiamas nutarimas Nr. 12/2018 (birželio 12 d.) IM, nustatantis tam tikriems baudžiamojo proceso veiksams ir jame dalyvaujantiems asmenims taikomas taisykles, projektą. Šiuose nutarimų projektuose pateiktas įgyvendinimo reglamentų (toliau – įgyvendinimo reglamentai), kurie yra būtini peržiūros procedūrai, kaip nustatyta pagrindiniuose įgyvendinimo veiksmuose, projektas. Vengrijos vyriausybė

³⁴ Komisijos tarnybos, prieš gaudamos iš Vengrijos informaciją ir tarnybos paketo įstatymus, 2022 m. lapkričio 16 d. pateikė pastabas dėl Teisminės peržiūros įstatymo.

³⁵ Sprendimą I/2252/2022, galima rasti anglų kalba adresu https://hunconcourt.hu/uploads/sites/3/2022/11/sz_i_2252_2022_eng_final.pdf.

kartu su lapkričio mėn. raštu pateikė Komisijai naujausią šių įgyvendinimo reglamentų, kurie pagal planą turi įsigalioti 2023 m. sausio 1 d., projektą.

- (77) Teisminės peržiūros įstatymu įgyvendinama dauguma įsipareigojimų, pasiūlytų taisomosiose priemonėse, nustatant atitinkamus 2017 m. Įstatymo Nr. XC dėl baudžiamojo proceso kodekso pakeitimus. Nauja procedūra visų pirma yra susijusi su atitinkamomis pagal taisomąją priemonę pasiūlytomis nusikalstamomis veikomis (817/A straipsnio 1 dalis). Šioje procedūroje fiziniams ir juridiniams asmenims leidžiama pateikti prašymą dėl peržiūros (817/C straipsnis) ir, jei įgyvendinamos tam tikros sąlygos, joje galima pateikti prašymą dėl baudžiamojo persekiojimo (817/H straipsnis). Budos centrinis apylinkės teismas turės išimtinę jurisdikciją taikyti naują peržiūros procedūrą (817/E straipsnio 1 dalis).
- (78) Komisija taip pat palankiai vertina tam tikras nuostatas, kurios buvo nustatytos po to, kai Nacionalinė Asamblėja priėmė pirmąją Teisminės peržiūros įstatymo versiją, nes jomis siekiama prisidėti prie taisomosios priemonės veiksmingumo. Pagal šias nuostatas Tarnybinės etikos institucija (žr. i taisomąją priemonę), kuri iš esmės turės išsamias žinias apie nusikalstamų veikų, kurioms taikoma nauja procedūra, tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui svarbius aspektus, taip pat gali pateikti prašymą dėl peržiūros ir pakartotinės peržiūros (817/C straipsnio 7 dalis; 817/H straipsnio 3 dalis). Tarnybinės etikos institucija, kaip viešoji įstaiga, negali teikti prašymo dėl baudžiamojo persekiojimo, kad nepažeistų Vengrijos konstitucinio principo, pagal kurį teisė vykdyti baudžiamąjį persekiojimą paliekama prokuratūrai³⁶. Tačiau bet kuris fizinis ar juridinis asmuo galės pateikti prašymą dėl baudžiamojo persekiojimo Tarnybinės etikos institucijai pateikus prašymą dėl peržiūros (817/I straipsnis).
- (79) Be to, pagal naująją procedūrą numatyta galimybė, kuria gali pasinaudoti ir Tarnybinės etikos institucija, norėdama pateikti prašymą dėl pakartotinės peržiūros tuo atveju, kai, net ir po pirmojo prašymo dėl peržiūros, prokuratūra arba tyrimą atliekanti institucija nusprendžia atmesti pranešimą apie nusikaltimą arba nutraukti baudžiamąjį procesą (817/H straipsnis). Šia galimybe gali pasinaudoti tik tie asmenys, kurie anksčiau byloje pateikė prašymą dėl peržiūros. Komisija taip pat palankiai vertina tai, kad 817/V straipsnyje buvo išbraukta nuostata, pagal kurią generaliniam prokurorui būtų buvę leidžiama sprendimams, kurie buvo priimti procedūros metu, taikyti išimtinę teisių gynimo priemonę.
- (80) Vis dėlto, į Teisminės peržiūros įstatymą arba įgyvendinimo reglamentus nebuvo tinkamai perkelti kiti įsipareigojimai, t. y.:
- i) įsipareigojimas iki 2022 m. gruodžio 31 d. numatyti pakankamus žmogiškųjų, infrastruktūros ir kitų išteklių asignavimus siekiant užtikrinti tinkamą procedūros veikimą (įskaitant papildomas specialias ne mažiau kaip dviejų teisėjų ir ne mažiau kaip dviejų teismo posėdžių sekretorių pareigybės) Budos centriniame apylinkės teisme, ir
 - ii) įsipareigojimas iki 2023 m. gruodžio 31 d. atlikti procedūros veikimo peržiūrą ir, pasikonsultavus su Komisija, bei prireikus numatyti galimybę iki 2024 m. birželio 30 d. priimti teisinės sistemos pakeitimus.

³⁶ Tačiau Tarnybinės etikos institucija gali pranešti prokuratūrai informaciją, kuri yra svarbi pradedant nusikalstamų veikų tyrimus.

- (81) Dėl pirmojo įsipareigojimo Vengrijos valdžios institucijos informavo Komisiją, kad tokių priemonių turi imtis ne Vengrijos vyriausybė, bet teismų sistemos įstaiga, atsakinga už teismų administravimą. Komisija nebuvo informuota apie jokių konkretų šio įsipareigojimo įgyvendinimą. Dėl antrojo įsipareigojimo Komisija nebuvo informuota apie jokią konkrečią nuostatą, kurioje būtų nustatyta pareiga atlikti procedūros peržiūrą ir prireikus ją iš dalies pakeisti. Šie aspektai vis tiek gali būti iš esmės įgyvendinti įsigaliojus naujiems teisės aktams, todėl šiame etape jie nedaro poveikio galimam taisomosios priemonės įgyvendinimo veiksmingumui. Todėl Komisija išliks budri šiais klausimais ir atidžiai stebės situaciją, remdamasi Vengrijos ketvirčio ataskaitomis, nurodytomis (17) dalyje, arba bet kuria informacija, kurią ji gali gauti kitais būdais. Jei šie aspektai nebus įgyvendinti 2023 m. sausio 1 d., kai bus taikoma nauja procedūra, galėtų kilti rizika, kad bus pakenkta procedūros veiksmingumui.
- (82) Be to, Komisijos manymu, konkrečiomis nuostatomis procedūroje nustatoma diskrecijos teisė, kuri galėtų būti panaudota siekiant daryti poveikį naujos procedūros rezultatui po to, kai pateikiamas prašymas dėl peržiūros (arba pakartotinės peržiūros) arba dėl baudžiamojo persekiojimo, taip pakenkiant taisomosios priemonės veiksmingumui.
- (83) Visų pirma taikytinose taisyklėse nėra aiškiai nurodytos teisinės pasekmės, kurias prokurorui sukelia teismo sprendimas atidėti sprendimo priėmimą gavus prašymą dėl peržiūros. 817/G straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad: „[j]ei pradedamas tyrimas arba byla tęsiama, prokuratūra arba tyrimą atliekanti institucija tęsia bylą *atsižvelgdama į teismo sprendimo motyvuojamąją dalį* ir, jeigu kuris nors klausimas liko neaptartas, – *stengiasi ištaisyti* sprendime nurodytus trūkumus“ (išskirta autoriaus). Atsižvelgiant į nuostatos formuluotę, manytina, kad prokurorui suteikiama tam tikra diskrecijos laisvė, todėl prokuroras nebūtų teisiškai įpareigotas priimti nutarimą, kuris visiškai atitiktų teismo sprendimą, ir galėtų paprasčiausiai į jį atsižvelgti arba tiesiog „stengtis“ ištaisyti peržiūrą atliekančio teismo nustatytus teisinius trūkumus. Komisija pasiūlė vartoti griežtesnę formuluotę, pagal kurią prokuroras būtų įpareigotas priimti sprendimą „visapusiškai paisydamas teismo sprendime nurodytų pagrindų“ ir kad jis „ištaiso jame nurodytus trūkumus“. Komisija mano, kad prokurorui pagal taikytiną taisyklę suteikta diskrecija susilpnina šios taisomosios priemonės veiksmingumą, taigi ir tinkamumą, nes nėra jokių garantijų, kad teisminės peržiūros sprendimų bus tinkamai paisoma vykdant teisingus baudžiamojo persekiojimo veiksmus.
- (84) Be to, tais atvejais, kai galima pateikti prašymą dėl baudžiamojo persekiojimo, pagal Teisminės peržiūros įstatymą reikalaujama, kad bylą nagrinėjantis teismas uždarame posėdyje ir netirdamas įrodymų išnagrinėtų prašymo dėl baudžiamojo persekiojimo pagrindą (817/O ir 817/P straipsniai) ir šis nagrinėjimas papildė preliminarų oficialių, naujoje procedūroje nustatytų pagrindų nagrinėjimą.
- (85) Komisija pažymi, kad toks bylą nagrinėjančio teismo atliekamas prašymo dėl baudžiamojo persekiojimo pagrindo nagrinėjimas bendrosiose taisyklėse (kai prokuroras pateikia kaltinamojo akto projektą) ir prokuroro funkciją perėmusio privataus kaltintojo procedūroje (kai auka pateikia kaltinamojo akto projektą) nenumatytas. Komisijos manymu, tai reiškia, kad bylą nagrinėjantis teismas iš esmės vykdo atranką, todėl kyla rizika, kad bylą nagrinėjantis teismas iki įrodymų nagrinėjimo stadijos parengs pareiškimą dėl bylos esmės. Dėl tokios atrankos galėtų kilti rizika, kad

sprendimas dėl bylos esmės bus numatytas iš anksto arba jam bus užkirstas kelias be galimybės siekti gauti įrodymus byloje ir juos išnagrinėti³⁷. Jis taip pat praktiškai gali panaikinti Budos centrinio apylinkės teismo Ikiteisminio tyrimo teisėjo biuro vertinimą: jeigu byla vėl nutraukiama po to, kai ikiteisminio tyrimo teisėjas panaikino pradinį sprendimą atmesti pranešimą apie nusikaltimą arba nutraukti baudžiamąjį procesą ir neatsižvelgus į tokio ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimą, byla nagrinėjančiam teismui atlikus analizę ikiteisminio tyrimo teisėjo išvados gali būtų atmetos šiam teismui nenagrinėjant jokių papildomų įrodymų. Dėl šių priežasčių ir atsižvelgiant į svarbų ikiteisminio tyrimo teisėjo vaidmenį ikiteisminio tyrimo etape, ši papildoma byla nagrinėjančio teismo atranka yra nereikalinga ir ja pakenkiama taisomosios priemonės veiksmingumui.

- (86) Be to, galutinė teisės akto teksto, su kuriuo leista susipažinti Komisijos tarnyboms, nuostatoje aiškiai nenustatyta šių naujų taisyklių taikymo *ratione temporis* sritis. Iš tiesų, tekste aiškiai nenustatyta, kad nauja procedūra bus taikoma pranešimams apie nusikaltimus, pateiktiems po 2023 m. sausio 1 d., taigi ir iki minėtos datos tariamai padarytiems nusikaltimams, išskyrus nusikaltimus, kuriems galioja senaties terminas (žr. 876/C straipsnio 2 dalį). Visų pirma tekste nepaaiškinta, kad sprendimo, kuriuo atmetamas pranešimas apie nusikaltimą arba nutraukiamas baudžiamasis procesas, priimto iki 2023 m. sausio 1 d. (susijusio su tariamu nusikaltimu, kuriam netaikomi senaties terminai), buvimas nereiškia, kad panaikinama tyrimą atliekančios institucijos arba prokuratūros pareiga priimti naują sprendimą pagal Baudžiamojo proceso kodekso 379 straipsnį³⁸, dėl kurio pagal naują procedūrą galima pateikti (pakartotinį) prašymą dėl peržiūros. Be to, tekste nenumatyta, kad nauja procedūra gali būti taikoma iki 2023 m. sausio 1 d. pateiktiems pranešimams apie nusikaltimus, laukiant tyrimą atliekančios institucijos arba prokuratūros sprendimo.
- (87) Remdamasi šiuo pagrindu, Komisija mano, kad konkrečios procedūros, taikomos specialioms nusikaltimams, susijusiems su viešosios valdžios funkcijų vykdymu arba valstybės turto valdymu, nustatymo reguliavimo sistema, kaip nustatyta 2017 m. Baudžiamojo proceso kodekso Nr. XC pakeitimuose, neatitinka taisomojoje priemonėje nustatytų įsipareigojimų ir joje esama taisomosios priemonės veiksmingumui kenkiančių taisyklių. Kaip paaiškinta aiškinamajame memorandume (96 dalis), Vengrijos buvo prašoma išsamiose taisyklėse teisingai sukonkretinti savo įsipareigojimus siekiant užtikrinti priemonės veiksmingumą. Būdas, kuriuo Vengrija dabar sukonkretino savo įsipareigojimus įstatyme, nesudaro sąlygų Komisijai patvirtinti, kad šia taisomąja priemone būtų galima veiksmingai išspręsti tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir sankcijų skyrimo neveiksmingumo problemas. Todėl įgyvendintos taisomosios priemonės nepakanka, kad būtų tinkamai atsižvelgta į Komisijos išvadas pagal Sąlygų reglamentą.

³⁷ Aiškinamojo memorandumo 95 konstatuojamojoje dalyje Komisija aiškiai nurodė, kad įstatymo projekte taip pat būtų reikalaujama, kad byla nagrinėjantis teismas nespėtų dėl kaltinamojo akto esmės neišnagrinėjęs įrodymų.

³⁸ Prokuratūra arba tyrimą atliekanti institucija per tris darbo dienas nuo pranešimo apie nusikaltimą gavimo dienos išnagrinėja, ar byloje reikia priimti nutartį atlikti tyrimą, ar pranešimą apie nusikaltimą reikia papildyti ar atmesti, arba ar byla perduoti kitam teismui.

vi. Audito ir kontrolės mechanizmų, skirtų tinkamam ES paramos naudojimui užtikrinti, stiprinimas

- (88) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. rugpjūčio 31 d. sudaryti darbo grupę, siekdama įtraukti nuostatas į atitinkamus vyriausybės nutarimus dėl Sąjungos paramos įgyvendinimo. Šiomis nuostatomis turėtų būti stengiamasi griežtinti taisykles ir procedūras, siekiant veiksmingesnės interesų konfliktų prevencijos nustatymo ir pašalinimo, laikantis Finansinio reglamento 61 straipsnyje pateiktos apibrėžties. Šios nuostatos taip pat turėtų apimti veiksmingą interesų konflikto deklaracijų galiojimo kontrolės mechanizmą. Nuostatomis taip pat turėtų būti siekiama padidinti vadovaujančiųjų institucijų ir tarpinių įstaigų bei nacionalinės valdžios institucijos, įgyvendinančios Vengrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, procedūrinius gebėjimus taikyti sustiprintą rizikos valdymą ir užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai ir dvigubam finansavimui. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo įsteigti Vidaus audito ir tarnybinės etikos direktoratą (DIAI), kuris turėtų pareigą reguliariai tikrinti interesų konflikto deklaracijas ir interesų deklaracijas. Ji įsipareigojo suteikti direktoratui atitinkamas jo nepriklausomumo garantijas (pvz., aukšto rangų pareigūnų skyrimas, direktoriaus įgaliojimų trukmė nenumatant galimybes jį atleisti) ir nustatyti nuolatinės deklaracijų galiojimo kontrolės taisykles. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo suteikti EUTAF reikiamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kad būtų užtikrintas tinkamas Sąjungos paramos naudojimas, apsaugotas jo nepriklausomumas ir sudarytos sąlygos jam vykdyti dabartines ir papildomas užduotis, kurios bus pavestos pagal įvairias taisomąsias priemones.
- (89) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) darbo grupės sudarymas iki 2022 m. rugpjūčio 31 d., ii) DIAI įsteigimas ministro pirmininko kabinete iki 2022 m. rugsėjo 30 d. ir iii) atitinkamų vyriausybės nutarimų pakeitimų priėmimas iki 2022 m. rugsėjo 30 d.
- (90) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su atitinkamais pagrindiniais įgyvendinimo veiksmiais, kurių ėmėsi Vengrija.
- (91) Laikantis atitinkamos taisomosios priemonės, iki taikytino termino buvo sudaryta darbo grupė, įskaitant ministro pirmininko kabineto tarnybą, atsakingą už ES fondų ir EUTAF naudojimo valdymą, kontrolę ir auditą, dalyvavimą. Pirmą kartą darbo grupė su Komisijos tarnybomis susitiko 2022 m. rugsėjo 8 d. ir susitikinėjo vidutiniškai du kartus per savaitę iki 2022 m. lapkričio mėn. pradžios.
- (92) 2022 m. rugsėjo 30 d. Vengrijos vyriausybė priėmė:
- i) Vyriausybės nutarimą Nr. 374/2022 (rugsėjo 30 d.), kuriuo iš dalies keičiamas Vyriausybės nutarimas Nr. 272/2014 (lapkričio 5 d.) dėl tam tikrų Europos Sąjungos fondų lėšų panaudojimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu taisyklių, ir Vyriausybės nutarimą Nr. 256/2021 (gegužės 18 d.) dėl tam tikrų Europos Sąjungos fondų lėšų panaudojimo 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu taisyklių, ir
 - ii) Vyriausybės nutarimą Nr. 373/2022 (rugsėjo 30 d.) dėl Vengrijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimo taisyklių ir šį planą įgyvendinančių atsakingų valdžios institucijų.
- Nutarimai įsigaliojo tą pačią dieną, išskyrus tam tikras išimtis, visų pirma susijusias su kai kuriomis nuostatomis dėl interesų konflikto deklaracijų.

- (93) 2022 m. lapkričio 15 d. Vengrijos vyriausybė priėmė Vyriausybės nutarimą Nr. 463/2022, kuriuo iš dalies keičiami Vyriausybės nutarimai Nr. 373/2022, 256/2021 ir 272/2014, kuriuo minėtų nuostatų dėl interesų konfliktų deklaracijų įsigaliojimas buvo paankstintas nustatant lapkričio 15 d. datą. Galiausiai 2022 m. spalio 4 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė ir 2022 m. spalio 10 d. paskelbė 2022 m. Įstatymą Nr. XXVIII, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri įstatymai, susiję su Europos Sąjungos biudžeto lėšų panaudojimo kontrole ir įsteigtas DIAI, kuris padeda organizuoti už Europos Sąjungos fondus atsakingo ministro (t. y. ministro pirmininko kabineto) darbą. Jis įsigaliojo 2022 m. spalio 13 d. 2022 m. lapkričio 15 d. Vengrijos vyriausybė kartu su tarnybos paketu pateikė Nacionalinei Asamblėjai įstatymo pakeitimo projektą dėl šio įstatymo. Pateikiosios tarnybos paketą Nacionalinei Asamblėjai, Vengrijos valdžios institucijos nusiuntė Komisijos tarnyboms peržiūrėtą teisės akto teksto projektą, kuris buvo pridėtas prie lapkričio mėn. rašto. Iš dalies keičiantis įstatymas buvo priimtas 2022 m. lapkričio 22 d., ir jame atsispindi pakeitimai, kurie buvo įtraukti į teisinį tekstą, kurį Komisija gavo lapkričio 19 d. Laikinais DIAI direktoriaus pareigas (2022 m. spalio 1 d. – 2022 m. gruodžio 31 d.) einantis asmuo buvo paskirtas 2022 m. rugsėjo 30 d.
- (94) Laikantis taisomosios priemonės, Vyriausybės nutarime Nr. 373/2022, kuriuo iš dalies keičiamas Nutarimas Nr. 374/2022, taip pat Vyriausybės nutarimas Nr. 463/2022, įtvirtintos nuostatos, kuriomis siekiama sugriežtinti taisykles ir procedūras, kad būtų užtikrinta veiksmingesnė interesų konfliktų prevencija, nustatymas ir pašalinimas pagal Finansinio reglamento 61 straipsnį ir Komisijos rekomendacinį pranešimą dėl interesų konfliktų išvengimo ir valdymo pagal Finansinį reglamentą³⁹. Naujose nuostatose aptariama numanomo interesų konflikto sąvoka ir jomis užtikrinamas veiksmingas interesų konflikto deklaracijų galiojimo kontrolės mechanizmas. Iš dalies pakeistuose vyriausybės nutarimuose nustatyta, kad atitinkami nacionalinių valdžios institucijų darbuotojai, užmegzdami teisinius ryšius arba prieš pradėdami veiklą su institucinės sistemos subjektu, pateikia bendrą interesų konfliktų deklaraciją ir interesų deklaraciją. Interesų konflikto deklaraciją jie taip pat pateikia prieš pradėdami bet kokią procedūrinę veiksmą⁴⁰. Galutiniai gavėjai, rangovai, subrangovai ir asmenys, dalyvaujantys rengiant ir įgyvendinant projektą, deklaruoja bet kokią interesų konfliktą Komisijos rekomendaciniame pranešime numatytais atvejais⁴¹. Pagal naujas nuostatas DIAI imčių pagrindu ir remdamasi dvejų metų audito planu, apimančiu bent 5 proc. asmenų, kurie kasmet turi pateikti interesų konflikto deklaracijas⁴², taip pat bet kokią jam praneštu įtarimą apie interesų konfliktą, tikrina deklaracijų tikslumą, išskyrus jos pačios darbuotojų ir audito institucijos narių pateiktas deklaracijas (kurias tikrins Tarnybinės etikos institucija). Visų subjektų pareiga pateikti interesų konflikto deklaracijas ir DIAI pareiga atlikti patikras taikoma nuo 2022 m. lapkričio 15 d.
- (95) Iš dalies pakeistuose nutarimuose nustatyta, kad turi būti užtikrinama nuolatinė ir veiksminga priežiūra ir nuolatinė svarbias pareigas einančių darbuotojų, visų pirma

³⁹ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 VI skyrių dėl interesų konflikto, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 IV skyrių dėl taisyklių, susijusių su taisyklėmis dėl politinės institucinės sistemos kūrimo veiksmų, įskaitant interesų konfliktų taisykles, ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 15 poskyrį dėl interesų konfliktų.

⁴⁰ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 39 straipsnio 6 dalį, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 52/A straipsnio 1 dalį ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 34 straipsnio 1 dalį.

⁴¹ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 39 straipsnio 8 dalį, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 52/A straipsnio 6 dalį ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 34 straipsnio 6 dalį.

⁴² Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 39 straipsnio 7 dalį, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 52/A straipsnio 2 dalį ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 34 straipsnio 2 dalį.

sprendžiančių su pažeidimų valdymu, kontrole ar rizikos vertinimu susijusius klausimus, rotacija. Tai išsamiau bus aptarta specialioje metodikoje⁴³. Komisija stebės, kaip šis įsipareigojimas įgyvendinamas praktiškai. Be to, laikantis įsipareigojimo užtikrinti tinkamą duomenų rinkimą ir taisomosios priemonės dėl priemonės „Arachne“ (žr. toliau pateiktą išsamesnį vertinimą), iš dalies pakeistuose nutarimuose įtvirtintos nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad duomenys būtų perduodami į priemonę „Arachne“, o jų prieduose nurodomi atitinkami duomenų laukai, kuriuos reikia perduoti į priemonę „Arachne“⁴⁴. Be to, iš dalies pakeistuose nutarimuose yra nuostatų, kuriomis nuosekliai, sistemingai ir plačiu mastu taikomos visos priemonės „Arachne“ funkcijos rengiant ir priimant sprendimus, susijusius su ES finansavimu⁴⁵, kartu atsižvelgiant į visas šias funkcijas.

- (96) 2015 m. Įstatymo Nr. CXLIII dėl Tarnybinės etikos institucijos viešųjų pirkimų pakeitimo, kuris buvo priimtas 2022 m. spalio 10 d. ir įsigaliojo 2022 m. spalio 11 d., 81 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kuria siekiama užkirsti kelią dalyviams dalyvauti konkurso tvarka rengiamose viešųjų pirkimų procedūrose, jei jie konkrečiame konkurse turi interesų konfliktą.
- (97) Laikantis šios taisomosios priemonės, teisės akte dėl DIAI apibūdinamas nepriklausomas DIAI vaidmuo, kartu pateikiant atitinkamas garantijas (pvz., susijusias su atleidimo procedūra). Jame taip pat aprašyta kompetencija, susijusi su subjektais, dalyvaujančiais vykdant bet kurio ES fondo biudžetą (2018 m. Įstatymo Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo 29/B straipsnio 3 dalis). Be to, atitinkamame teisės akte aiškiai nustatyta, kad direktorius užduotis vykdo be jokio kitos institucijos, įstaigos, politinės partijos, ekonominio subjekto, asociacijos ar juridinio ar fizinio asmens įsikišimo (29/B straipsnio 5 dalis). DIAI darbuotojai bus atrinkti remiantis objektyvių kriterijų rinkiniu, kurį patvirtins Tarnybinės etikos institucija. Institucija taip pat kontroliuos vyriausybės pareigūnų ir direktorato darbuotojų įdarbinimo procesą (29/B straipsnio 6 dalis). Be to, Tarnybinės etikos institucija kontroliuos direktorato veikimą ir ar laikomasi procedūros taisyklių ir gairių (29/B straipsnio 9 dalis). Institucija turės kompetenciją tikrinti DIAI direktoriaus ir jo darbuotojų interesų konflikto deklaracijas ir interesų deklaracijas (29/B straipsnio 9c dalis). Kilus rimtoms arba pasikartojančioms atitikties problemoms, Tarnybinės etikos institucija gali atlikti DIAI auditą (29/B straipsnio 9 dalis). Pagal įstatymą DIAI yra įpareigota Tarnybinės etikos institucijos prašymu leisti jai be apribojimų susipažinti su bet kuriomis direktorato tvarkomomis interesų konflikto deklaracijomis ir interesų deklaracijomis. DIAI taip pat turėtų pateikti visus direktorato tvarkomus dokumentus, kurie yra būtini Institucijos įgaliojimų vykdymui (29/B straipsnio 9b dalies b punktas). Direktoratas Tarnybinės etikos institucijai teiks metinę ataskaitą, kurioje informuos apie savo veiklą ir visų pirma apie atliktų patikrų rezultatus, priemones, kurių buvo imtasi, gautų pranešimų ir ištirtų atvejų skaičių (29/B straipsnio 10 dalis). Galiausiai Komisija teigiamai vertina tai, kad

⁴³ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 8 straipsnio 3 dalies 13 punktą, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 7 straipsnio 1 dalies m punktą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 5 straipsnio 21 dalį.

⁴⁴ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 22 straipsnio 1 dalies 22 punktą, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 19 straipsnio 2 dalies c punktą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 9 straipsnio 1 dalies i punktą.

⁴⁵ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 10 straipsnio 2 dalies 9 punktą ir 7 priedą, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 13 straipsnio 1 dalies h punktą ir 4 priedą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 5 straipsnio 23 dalį ir 2 priedą.

Vengrija sutiko⁴⁶ nereikalauti, jog Tarnybinės etikos institucija įrodytų deklaranto tyčią pateikti melagingai arba neteisingai užpildytas deklaracijas. Ši nuostata buvo patvirtinta 2022 m. lapkričio 22 d. kartu su priimtu tarnybos paketu.

- (98) 2022 m. lapkričio 15 d. Vengrijos vyriausybė kartu su tarnybos paketu pateikė Nacionalinei Asamblėjai įstatymo projektą dėl EUTAF statuso pakeitimo. Įstatymo projektas buvo patvirtintas 2022 m. lapkričio 22 d. Dabartinis EUTAF statusas, t. y. valstybinė biudžetinė įstaiga, kuri yra pavaldi ministrui, atsakingam už viešuosius finansus, nuo 2023 m. sausio 1 d. bus pakeistas į savarankišką valstybinio administravimo instituciją (1 straipsnio 1 dalis ir 35 straipsnio 1 dalis). Nacionalinio biudžeto struktūroje EUTAF bus numatyta atskira antraštinė dalis. EUTAF teiks pasiūlymą dėl savo biudžeto, kurį vyriausybė be pakeitimų perduoda Nacionalinei Asamblėjai kartu su pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl nacionalinio biudžeto ir jo įgyvendinimo. EUTAF biudžetą galima pakeisti tik generalinio direktorato sutikimu, jei pakeitimas yra tinkamai ir viešai pagrįstas ir nekenkia veiksmingam generalinio direktorato užduočių vykdymui ir jos vykdomos laiku (2 straipsnis). Generalinio direktoriaus ir jo pavaduotojo darbo užmokestis atitinkamai 8,4 ir 7,4 karto didesnis už vidutinį mėnesinį darbo užmokestį neatskaičius mokesčių, mokamą nacionalinės ekonomikos sąlygomis (30 straipsnis). Generalinis direktorius priima sprendimą dėl generalinio direktorato darbo užmokesčio ir su darbo užmokesčiu nesusijusių išmokų politikos principų (31 straipsnis). Bus išlaikytas EUTAF funkcinis ir profesinis nepriklausomumas. EUTAF darbuotojai ir toliau nesieks gauti ar nepriims su audito darbu susijusių instrukcijų. Komisija palankiai vertina minėtus EUTAF reglamentuojančios reguliavimo sistemos pakeitimus, kuriais veiksmingai įgyvendinamas rugsėjo mėn. rašte pateiktas Vengrijos įsipareigojimas.
- (99) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinių įgyvendinimo veiksmų ir kad atitinkamų teisės aktų tekstuose įvykdyti taisomojoje priemonėje nustatyti įsipareigojimai.

vii. Konkursų procedūrų, kurios finansuojamos iš Sąjungos lėšų ir kuriose dalyvavo vienintelis dalyvis, dalies sumažinimas

- (100) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. gruodžio 31 d. sumažinti iš Sąjungos fondų finansuojamų ir 2022 m. užbaigiamų konkurso procedūrų, kuriose pateikiamas vienintelis pasiūlymas, dalį, kad, vertinant pagal bendrosios rinkos rezultatų suvestinės metodiką, ji būtų mažesnė nei 15 proc. Ji įsipareigojo šį tikslą pasiekti besąlygiškai ir išlaikyti jį neribotą laiką. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo per keturis mėnesius imtis papildomų priemonių, jeigu konkurso procedūrų, kuriose pateikiamas vienintelis pasiūlymas, dalis bet kuriais atitinkamais kalendoriniais metais viršija 15 proc., siekdama palengvinti viešųjų pirkimų, kuriuose pateikiamas vienintelis pasiūlymas, sumažinimą, kad jis nebeviršytų 15 proc. ribos. Tokiu atveju Vengrijos vyriausybė įsipareigojo atitinkamai informuoti Tarnybinės etikos instituciją ir Komisiją.
- (101) Pagrindinis įgyvendinimo veiksmas šiai priemonei įgyvendinti buvo pirmojo EUTAF audito dėl atitikties bendrosios rinkos rezultatų suvestinės metodikai (ir dėl individualaus duomenų teikimo Komisijai ir visuomenei, jei taikytina) atlikimas iki 2022 m. rugsėjo 30 d.

⁴⁶ E. paštu 2022 m. lapkričio 18 d.

- (102) 2022 m. spalio 7 d. Vengrijos valdžios institucijos nusiuntė Komisijos tarnyboms audito ataskaitą dėl EUTAF parengtos vienintelio pasiūlymo metodikos tinkamumo. Atsižvelgdama į Komisijos tarnybų pastabas, EUTAF iš dalies pakeitė savo ataskaitą ir 2022 m. lapkričio 3 d. paskelbė peržiūrėtą galutinę audito ataskaitą. Audito metu padaryta išvada, kad naudota metodika buvo tinkama ir derėjo su bendrosios rinkos rezultatų suvestinėje naudojama metodika, išskyrus vieną išimtį, dėl kurios EUTAF parengė rekomendaciją. Komisija, gaudama iš Vengrijos vyriausybės ataskaitas, kaip nurodyta (17) dalyje, stebės tolesnius veiksmus dėl EUTAF rekomendacijos.
- (103) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinio įgyvendinimo veiksmo ir EUTAF audito ataskaitoje gavo pakankamą patikinimą, kad pritaikyta metodika atitinka bendrosios rinkos suvestinėje naudotą metodiką, kaip to reikalaujama pagal taisomąją priemonę. Šis vertinimas nedaro poveikio 15 proc. ribos pasiekimui pagal (100) dalį. Komisija, gaudama iš Vengrijos vyriausybės ataskaitas, kaip nurodyta (17) dalyje, stebės šios taisomosios priemonės įgyvendinimą.

viii. Konkursų procedūrų, kurios finansuojamos iš nacionalinio biudžeto lėšų ir kuriose dalyvavo vienintelis dalyvis, dalies sumažinimas

- (104) Panašiai kaip ir dėl vii taisomosios priemonės, Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2024 m. gruodžio 31 d. trimis etapais sumažinti iš nacionalinio biudžeto finansuojamų ir kalendoriniais metais užbaigiamų konkurso procedūrų, kuriose pateikiamas vienintelis pasiūlymas, dalį, kad ji būtų mažesnė nei 15 proc., vertinant pagal bendrosios rinkos rezultatų suvestinės metodiką. Ji įsipareigojo šį tikslą pasiekti besąlygiškai ir išlaikyti jį neribotą laiką. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo per keturis mėnesius pasiūlyti papildomų priemonių, jeigu konkurso procedūrų, kuriose pateikiamas vienintelis pasiūlymas, dalis bet kuriais atitinkamais kalendoriniais metais viršija 15 proc., siekdama palengvinti viešųjų pirkimų, kuriuose pateikiamas vienintelis pasiūlymas, sumažinimą, kad jis nebeviršytų 15 proc. ribos. Tokiu atveju Vengrijos vyriausybė įsipareigojo atitinkamai informuoti Tarnybinės etikos instituciją ir Komisiją.
- (105) Atsižvelgiant į aiškinamojo memorandumo priedą, šiai taisomajai priemonei nebuvo numatyta jokių tiesioginių pagrindinių įgyvendinimo veiksmų. Komisija, gaudama iš Vengrijos vyriausybės ataskaitas, kaip nurodyta (17) dalyje, stebės šios taisomosios priemonės įgyvendinimą.

ix. Pranešimo apie vienintelio pasiūlymo konkursus priemonės, skirtos viešųjų pirkimų konkursams, kurie užbaigiami gavus vienintelį pasiūlymą, stebėti ir apie juos pranešti, sukūrimas

- (106) Be taisomųjų priemonių, susijusių su pirmiau aprašytų vienintelio pasiūlymo konkursų dalies sumažinimu (vii ir viii taisomosios priemonės), Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. sukurti naują stebėsenos ir pranešimo teikimo priemonę, skirtą įvertinti viešųjų pirkimų procedūrų, pagal kurias teikiamas vienintelis pasiūlymas, finansuojamas iš nacionalinių išteklių arba ES paramos, arba iš abiejų šaltinių, dalį. Ji įsipareigojo ją išlaikyti neribotą laiką. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo skelbti metinę rašytinę ataskaitą, pagrįstą informacija, surinkta naudojantis pranešimo apie vienintelio pasiūlymo konkursus priemone, kurią turi parengti už viešuosius pirkimus atsakinga ministerija, ir iki kiekvienų metų vasario 15 d. paskelbia ją Elektroninės viešųjų pirkimų sistemos (EPS) interneto svetainėje.

- (107) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) iki 2022 m. rugsėjo 30 d. sukurti naują stebėsenos ir pranešimo priemonę, grindžiamą iš EPS gautais duomenų šaltiniais, ir ii) EUTAF patvirtinimas iki 2022 m. rugsėjo 30 d., kad priemonė naudojama ir visapusiškai veikia.
- (108) 2022 m. spalio 7 d. Vengrijos valdžios institucijos nusiuntė Komisijos tarnyboms EUTAF paskelbtą audito ataskaitą dėl stebėsenos ir pranešimo apie vienintelio pasiūlymo konkursus priemonės. Atsižvelgdama į Komisijos tarnybų pastabas, EUTAF 2022 m. lapkričio 3 d. paskelbė peržiūrėtą galutinę audito ataskaitą. Ataskaitoje daroma išvada, kad pranešimo apie vienintelio pasiūlymo konkursus priemonė yra sukurta, naudojama, veikianti ir gali padėti stebėti viešųjų pirkimų procedūrų, kuriose dalyvavo tik vienas konkurso dalyvis, santykį. Ataskaitoje prieita prie išvados, kad derėjimą su EPS duomenimis iš esmės galima patvirtinti. Laikantis taisomosios priemonės, pranešimo priemonė toliau tobulinama iki 2022 m. gruodžio 31 d., kad apimtų duomenis apie geografines nuorodas. Pirmoji ataskaita turi būti paskelbta iki 2023 m. vasario 15 d.
- (109) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi atitinkamų pagrindinių įgyvendinimo veiksmų ir kad pranešimo apie vienintelio pasiūlymo konkursus priemonė buvo sukurta. Apie jos naudojimą ir veikimą buvo patvirtinta EUTAF ataskaitoje, kaip to reikalaujama pagal atitinkamą taisomąją priemonę. Šis vertinimas nedaro poveikio tolesniems pirmosios ataskaitos, kuria bus praktiškai grindžiama taisomoji priemonė, patobulinimams ir paskelbimui, kai dėl to gali prireikti ilgesnės taisomąją priemonę atitinkančios įgyvendinimo datos.

x. Elektroninės viešųjų pirkimų sistemos (EPS), skirtos skaidrumui didinti

- (110) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo EPS interneto svetainėje sukurti ir paskelbti duomenų bazę, kurioje struktūrizuota forma kaupiama informacija apie visus skelbimus apie viešųjų pirkimų procedūrų sutarčių sudarymą, įskaitant duomenis su įmonių identifikavimo numeriais ir kiekvieno konsorciumo nario ir subrangovo pavarde. Ši duomenų bazė būtų nuolat (bent jau kas ketvirtį) atnaujinama ir ji visuomenei būtų prieinama nemokamai. Ji turėtų būti tinkama tvarkyti mašininėmis priemonėmis, visų pirma sudarant sąlygas struktūrizuotiems tyrimams ir masiniam duomenų, susijusių su viešųjų pirkimų procedūromis, eksportavimui. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo imtis visų būtinų priemonių, kad parengtų EPS ir užtikrintų, kad sukurtos naujos funkcijos visiškai veiktų nuo 2022 m. rugsėjo 30 d. Be to, Vengrijos vyriausybė įsipareigojo besąlygiškai ir neribotą laikotarpį išlaikyti EPS ir susijusias funkcijas.
- (111) Pagrindinis įgyvendinimo veiksmas šiai priemonei įgyvendinti buvo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. užtikrinti visiškai veikiančias naujai sukurtas funkcijas, leidžiančias atlikti struktūrizuotą EPS duomenų paiešką ir juos eksportuoti tokiu formatu, kurį būtų galima apdoroti mašininėmis priemonėmis.
- (112) 2022 m. spalio 7 d. Vengrijos valdžios institucijos informavo Komisijos tarnybas, kad nauja EPS funkcija, leidžianti atlikti struktūrizuotą EPS duomenų apie sutarčių sudarymą paiešką ir juos eksportuoti tokiu formatu, kurį būtų galima apdoroti mašininėmis priemonėmis, buvo užbaigta iki 2022 m. rugsėjo 30 d. ir yra viešai prieinama adresu <https://ekr.gov.hu/portal/kozbeszerzes/eredmeny-tajekoztato-hirdetmenyek>.

- (113) Naudojant naująją EPS funkciją, galima atlikti struktūrizuotą EPS prieinamų duomenų apie visas skirtingas sutartis paiešką ir juos masiškai eksportuoti (įskaitant duomenis su įmonių identifikavimo numeriais) tokiu formatu, kurį būtų galima apdoroti mašininiėmis priemonėmis (.csv arba .xlsx). Duomenų bazėje kaupiami duomenys apie konsorciumo⁴⁷ ir subrangovų narius (duomenys apie subrangovų narius prieinami tik laisvo teksto formatu). Laikantis taisomosios priemonės, funkcija bus toliau tobulinama, kad iki 2022 m. lapkričio 30 d. apimtų struktūrinius duomenis apie subrangovus. Duomenys atnaujinami du kartus per mėnesį; šia nauja funkcija visuomenė gali naudotis nemokamai ir be registracijos. Susipažinti galima su duomenimis, surinktais nuo 2018 m. balandžio mėn. ir vėliau, laikantis taisomosios priemonės; duomenys, surinkti nuo 2014 m. sausio mėn., bus prieinami nuo 2023 m. kovo 31 d. Be to, 2022 m. lapkričio 5 d., Komisijai paprašius, Vengrija pateikė Komisijai ministro pirmininko kabineto pateiktas vidaus instrukcijas, skirtas duomenų bazę valdančiai ir atnaujinančiai įmonei, įmonės ISO sertifikatus ir Klientų aptarnavimo grupės elgesio kodeksą, kuriais patvirtinamas informacijos skelbimo periodiškumas ir jos ištaisymo procesas.
- (114) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinio įgyvendinimo veiksmo. Nauja EPS funkcija buvo sukurta ir ji sudaro sąlygas atlikti struktūrizuotą EPS prieinamų duomenų apie skirtingas sutartis paiešką ir juos masiškai eksportuoti tokiu formatu, kurį būtų galima apdoroti mašininiėmis priemonėmis, laikantis taisomosios priemonės. Šis vertinimas nedaro poveikio tolesniems EPS patobulinimams, kuriems reikalinga tolesnė įgyvendinimo data, laikantis taisomosios priemonės (taip pat žr. (113) dalį).

xi. Veiklos rezultatų vertinimo sistemos, pagal kurią būtų vertinamas viešųjų pirkimų veiksmingumas ir ekonominis efektyvumas, parengimas

- (115) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. parengti veiklos rezultatų vertinimo sistemą, pagal kurią būtų vertinamas viešųjų pirkimų veiksmingumas ir ekonominis efektyvumas. Veiklos rezultatų vertinimo sistema pradeda veikti 2022 m. lapkričio 30 d. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo besąlygiškai ir neribotą laiką nuolat naudoti veiklos rezultatų vertinimo sistemą ir skelbti jos rezultatus.
- (116) Pagrindinis įgyvendinimo veiksmas šiai priemonei įgyvendinti buvo pačios veiklos rezultatų vertinimo sistemos sukūrimas, įskaitant atitinkamo Vyriausybės sprendimo priėmimą iki 2022 m. rugsėjo 30 d.
- (117) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniu įgyvendinimo veiksmu, kurio ėmėsi Vengrija.
- (118) 2022 m. rugsėjo 5 d. Vengrijos vyriausybė priėmė ir paskelbė Vyriausybės sprendimą Nr. 1425/2022 dėl veiklos rezultatų vertinimo sistemos, pagal kurią būtų vertinamas viešųjų pirkimų veiksmingumas ir ekonominis efektyvumas, parengimo.
- (119) Vyriausybės sprendime Nr. 1425/2022 nustatyta Regioninės plėtros ministro pareiga, susijusi su duomenų rinkimu ir galimų priežasčių, susijusių su viešųjų pirkimų procedūromis, kuriose dalyvavo tik vienas konkurso dalyvis, nagrinėjimu. Regioninės plėtros ministras privalo atrinkti nevyriausybines organizacijas (NVO) ir viešųjų

⁴⁷ 2022 m. spalio 29 d., Komisijai paprašius, Vengrijos valdžios institucijos pateikė papildomą paaiškinimą dėl su atsisiunčiamais EPS duomenimis susijusių duomenų tvarkymo naudojant mašininis metodus, tais atvejais, kai konsorciumas laimi viešąjį pirkimą.

pirkimų specialistus, kurie dalyvautų kuriant ir naudojant veiklos rezultatų vertinimo sistemą. Į tokių NVO ir specialistų pasiūlymus ir nuomones būtina atsižvelgti kuriant ir naudojant sistemą. Pagal Vyriausybės sprendimą veiklos rezultatų vertinimo sistema visų pirma sudarys sąlygas, remiantis metiniais duomenimis, analizuoti i) nesėkmingų viešųjų pirkimų procedūrų lygį ir jų priežastis, ii) sutarties vykdymo metu nutrauktų sutarčių dalį (skaičių ir vertę), iii) vėluojamų įvykdyti sutarčių dalį, iv) išlaidų viršijimo atvejų dalį, v) sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių, kuriose atsižvelgiama į gyvavimo ciklą arba gyvavimo ciklo sąnaudas, dalį, vi) sėkmingo labai mažų ir mažųjų įmonių dalyvavimo dalį (konkrečiame sektoriuje ir pagal atskirus sektorius), vii) procedūrų, kuriose dalyvavo vienintelis dalyvis ir finansuojamų tik iš nacionalinių išteklių arba tik iš Sąjungos fondų, arba iš abiejų šaltinių, vertę ir kaip ši vertė skiriasi nuo bendros viešųjų pirkimų procedūrų, finansuojamų tik iš nacionalinių išteklių arba tik iš Sąjungos fondų, arba iš abiejų šaltinių, vertės. Laikantis taisomosios priemonės, veiklos rezultatų vertinimo sistema pradeda veikti 2022 m. lapkričio 30 d. Kasmet iki vasario 28 d. veiklos vertinimo rezultatai skelbiami viešai.

- (120) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinio įgyvendinimo veiksmo ir įvykdė su veiklos sistema, kurioje nustatoma ir įgyvendinama taisomoji priemonė, susijusius įsipareigojimus. Šis vertinimas nedaro poveikio faktiniam veiklos rezultatų vertinimo sistemos sukūrimui ir pirmosios ataskaitos, kurioje bus praktiškai pagrįsta taisomoji priemonė ir kuriai reikalingas ilgesnis įgyvendinimo laikotarpis, paskelbimui (taip pat žr. (119) dalį).
- (121) Komisija pažymi, kad NVO ir specialistams skirtas kvietimas teikti paraiškas, kurio teksto projektas buvo nusiųstas Komisijai, buvo paskelbtas 2022 m. spalio 11 d., o paraiškų pateikimo terminas – 2022 m. spalio 26 d. Buvo gauta 15 paraiškų, iš kurių dvi paraiškas pateikė organizacijos, o 13 – fiziniai asmenys. Todėl, nors organizacijoms buvo rezervuotos trys pareigybės, jos faktiškai galėjo užpildyti tik dvi iš jų. Trečiajai pareigybei buvo atrinktas pavienis pareiškėjas iš universiteto; tačiau, remiantis Komisijai prieinama informacija, atrodo, kad tas asmuo neįrodė turintis su viešaisiais pirkimais susijusios patirties. Be to, buvo atrinkti keturi nepriklausomi ekspertai.

xii. Veiksmų plano konkurencijos lygiui viešųjų pirkimų srityje padidinti priėmimas

- (122) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2023 m. kovo 31 d. priimti išsamų veiksmų planą, kuriuo būtų siekiama didinti konkurenciją viešųjų pirkimų srityje, ir veiksmų plane nustatyti aiškius ir ambicingus kiekvieno veiksmo įgyvendinimo terminus. Veiksmų plane, be kita ko, reikėtų atsižvelgti į pirmuosius veiklos rezultatų vertinimo sistemos, kuri turi pradėti veikti iki 2022 m. gruodžio 31 d., rezultatus.
- (123) Atsižvelgiant į aiškinamojo memorandumo priedą, šiai taisomajai priemonei nebuvo numatyta jokių tiesioginių pagrindinių įgyvendinimo veiksmų. Komisija, gaudama iš Vengrijos vyriausybės ataskaitas, kaip nurodyta (17) dalyje, stebės šios taisomosios priemonės įgyvendinimą.

xiii. Labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms surengtini mokymai apie viešųjų pirkimų praktiką

- (124) Vengrijos vyriausybė iki 2024 m. kovo 31 d. įsipareigojo surengti nemokamus mokymo viešųjų pirkimų klausimais kursus ne mažiau kaip 1 000 labai mažų, mažųjų ir vidutinių

įmonių (ypatingą dėmesį skiriant labai mažoms ir mažosioms įmonėms), siekiant palengvinti jų dalyvavimą viešųjų pirkimų procedūrose. Iki 2026 m. birželio 30 d. Vengrijos vyriausybė įsipareigojo surengti tokius mokymo kursus bent jau papildomoms 1 200 labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių (taigi iš viso ne mažiau kaip 2 200 įmonių). Be to, Vengrijos vyriausybė įsipareigojo stebėti ir vertinti mokymo kursų efektyvumą ir jų pridėtinę vertę.

- (125) Atsižvelgiant į aiškinamojo memorandumo priedą, šiai taisomajai priemonei nebuvo numatyta jokių tiesioginių pagrindinių įgyvendinimo veiksmų. Komisija, gaudama iš Vengrijos vyriausybės ataskaitas, kaip nurodyta (17) dalyje, stebės šios taisomosios priemonės įgyvendinimą.

xiv. Paramos sistemos, pagal kurią būtų kompensuojamos labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių išlaidos, susijusios su dalyvavimu viešųjų pirkimų procedūrose, sukūrimas

- (126) Be ankstesnės taisomosios priemonės (xiii taisomoji priemonė), Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2023 m. kovo 31 d. pradėti įgyvendinti paramos labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtą paramos schemą, susijusią su viešųjų pirkimų procedūromis. Pagal šią schemą turėtų būti numatyta vienkartinė kompensacijos išmoka, pagrįsta objektyviais, nediskriminuojančiais ir skaidriais atrankos kriterijais, skirta ne mažiau kaip 1 800 reikalavimus atitinkančių labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių, ypatingą dėmesį skiriant labai mažoms ir mažosioms įmonėms. Ši schema būtų taikoma jų patiriamoms išlaidoms, susijusioms su jų dalyvavimu viešųjų pirkimų procedūrose, siekiant palengvinti jų dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose ir sumažinti kliūtis jų galimybėms dalyvauti šioje schemoje. Laikotarpio vidurio vertinimas turėtų būti atliktas iki 2024 m. rugsėjo 30 d., o galutinis vertinimas turėtų būti užbaigtas paramos programos pabaigoje iki 2026 m. liepos 31 d.

- (127) Atsižvelgiant į aiškinamojo memorandumo priedą, šiai taisomajai priemonei nebuvo numatyta jokių tiesioginių pagrindinių įgyvendinimo veiksmų. Komisija, gaudama iš Vengrijos vyriausybės ataskaitas, kaip nurodyta (17) dalyje, stebės šios taisomosios priemonės įgyvendinimą.

xv. Priemonės „Arachne“ taikymas

- (128) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo sistemingai ir plačiau naudotis visomis bendros duomenų gavybos ir rizikos vertinimo priemonės „Arachne“, kurią Komisija suteikia valstybėms narėms, funkcijomis įgyvendinant bet kokią Sąjungos paramą visais programavimo laikotarpiais, siekiant veiksmingai užkirsti kelią interesų konfliktams, sukčiavimui, korupcijai, dvigubam finansavimui ir kitiems pažeidimams ir juos nustatyti. Vengrijos vyriausybė įsipareigojo besąlygiškai toliau visapusiškai, veiksmingai ir neribotą laikotarpį taikyti „Arachne“ priemonę. Visos atitinkamos audito ir kontrolės įstaigos taip pat turi visapusišką prieigą prie duomenų rinkinių, įkeltų į priemonę „Arachne“. Komisija pažymi, kad, jos supratimu, šis įsipareigojimas taip pat taikomas „Arachne“ priemonės teises perimsiančioms sistemoms.

- (129) Pagrindinis įgyvendinimo veiksmas šiai priemonei įgyvendinti buvo sisteminis ir veiksmingas priemonės „Arachne“ procedūrų taikymas iki 2022 m. rugsėjo 30 d.

- (130) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniu įgyvendinimo veiksmu, kurio ėmėsi Vengrija.

- (131) 2022 m. rugsėjo 30 d. Vengrijos vyriausybė priėmė Vyriausybės nutarimą Nr. 373/2022 ir iš dalies pakeitė Nutarimą Nr. 374/2022, kuris įsigaliojo tą pačią dieną, išskyrus taisomojoje priemonėje numatytas tam tikras išimtis.
- (132) Vyriausybės nutarimuose įtvirtintos nuostatos, kuriomis siekiama užtikrinti, kad duomenys į priemonę „Arachne“ būtų perduodami du kartus per mėnesį, o jų prieduose būtų pateikti atitinkamų duomenų laukai, kuriuos reikia perduoti⁴⁸. Be to, nutarimuose įtvirtintos nuostatos, kuriomis siekiama parengti ir nuolat peržiūrėti priemonės „Arachne“ metodiką ir jos rezultatus⁴⁹, taip pat užtikrinti, kad atitinkamos institucijos nuosekliai, sistemingai ir plačiu mastu taikytų visas priemonės „Arachne“ funkcijas, rengdamos ir priimdamos sprendimus, susijusius su ES finansavimu⁵⁰, ir į jas atsižvelgtų. Vyriausybės nutarimais taip pat užtikrinama galimybė atitinkamiems subjektams, įskaitant atitinkamas audito institucijas, naudotis priemonės „Arachne“ funkcijomis ir duomenimis⁵¹. Pirmasis duomenų paketas į priemonę „Arachne“ buvo perkeltas 2022 m. rugsėjo 30 d. Dabar priemonę „Arachne“ sudaro beveik 65 000 projektų Vengrijoje, įskaitant daugiau nei 41 000 naudos gavėjų ir beveik 6 000 sutarčių. Numatoma, kad kitą kartą Vengrija duomenis pagal taisomąją priemonę įkels iki 2022 m. lapkričio 30 d. Komisija toliau stebės, ar bet kokie duomenų įkėlimai vykdomi laiku.
- (133) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinio įgyvendinimo veiksmo, o atitinkamuose vyriausybės nutarimuose, laikantis taisomosios priemonės, išdėstytos išsamios priemonės „Arachne“ sisteminio ir veiksmingo naudojimo taisyklės.

xvi. Bendradarbiavimo su OLAF stiprinimas

- (134) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo iki 2022 m. rugsėjo 30 d. pateikti Nacionalinei Asamblėjai 2010 m. Įstatymo Nr. CXXII dėl nacionalinės mokesčių ir maitų administracijos (*Nemzeti Adó- és Vámhivatal*) pakeitimo projektą, kuriuo ji paskiria Nacionalinę mokesčių ir maitų administraciją kaip kompetentingą nacionalinę instituciją, padedančią OLAF atlikti patikras vietoje Vengrijoje ir kai ekonominės veiklos vykdytojas, kurio atžvilgiu atliekamos tokios patikros, atsisako bendradarbiauti. Ji taip pat įsipareigojo pateikti Nacionalinei Asamblėjai įstatymo dėl 2004 m. Įstatymo Nr. XXIX pakeitimo projektą, kuriuo nustatoma atgrasomoji finansinė sankcija, taikytina tuo atveju, kai ūkio subjektas atsisako bendradarbiauti su OLAF šios atliekamų patikrų ir inspektavimų vietoje tikslais.
- (135) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo – iki 2022 m. rugsėjo 30 d. priimti du pirmiau minėtus teisės aktus.

⁴⁸ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 10 straipsnio 2 dalies 9 punktą ir 7 priedą, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 13 straipsnio 1 dalies h punktą ir 4 priedą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 5 straipsnio 23 dalį ir 2 priedą.

⁴⁹ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 10 straipsnio 2 dalies 3 punktą, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 13 straipsnio 1 dalies c punktą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 5 straipsnio 22 dalį.

⁵⁰ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 20 straipsnio 1 dalies 22 punkto e papunktį, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 19 straipsnio 2 dalies c punktą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 9 straipsnio 1 dalies i punktą.

⁵¹ Žr. Vyriausybės nutarimo Nr. 272/2014 10 straipsnio 2 dalies 10 punktą, Vyriausybės nutarimo Nr. 256/2021 13 straipsnio 1 dalies i punktą ir Vyriausybės nutarimo Nr. 373/2022 5 straipsnio 24 dalį.

- (136) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniu įgyvendinimo veiksmu, kurio ėmėsi Vengrija.
- (137) 2022 m. spalio 4 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė 2022 m. Įstatymą Nr. XXIX, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri įstatymai, susiję su viešojo intereso turto valdymo fondais, vykdančiais viešojo administravimo funkciją, Nacionaline mokesčių ir muitų administracija ir Europos kovos su sukčiavimu biuro atliekamais patikrinimais, kuriais siekiama kontroliuoti Europos Sąjungos biudžeto lėšų panaudojimą, kuris buvo paskelbtas 2022 m. spalio 10 d. Įstatymo nuostatos, susijusios su OLAF, įsigaliojo 2022 m. spalio 26 d.
- (138) Laikantis taisomosios priemonės, 2010 m. Įstatymas Nr. CXXII buvo iš dalies pakeistas Nacionalinę mokesčių ir muitų administraciją (*Nemzeti Adó- és Vámhivatal*) paskiriant kompetentinga nacionaline institucija, kuri padeda OLAF atlikti patikras vietoje ir patikrinimus Vengrijoje ir kai ekonominės veiklos vykdytojas, dėl kurio atliekamos tokios patikros, atsisako bendradarbiauti. Įstatyme taip pat aprašyta taikytina procedūra. Jame taip pat nustatyta galimybė OLAF prašymu dalyvauti finansų apsaugos pareigūnui. 2004 m. Įstatymas Nr. XXIX buvo iš dalies pakeistas siekiant nustatyti atgrasomąją finansinę sankciją, taikytiną tuo atveju, kai ūkio subjektas atsisako bendradarbiauti su OLAF šios atliekamų patikrų ir inspektavimų vietoje tikslais.
- (139) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinių įgyvendinimo veiksmų ir kad minėtame įstatyme nustatyti pakeitimai atitinka taisomojoje priemonėje nustatytus įsipareigojimus.

xvii. Teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo užtikrinamas didesnis viešųjų išlaidų skaidrumas, priėmimas

- (140) Vengrijos vyriausybė įsipareigojo Nacionalinei Asamblėjai pateikti teisėkūros procedūra priimamą aktą, kuriame būtų išdėstyta visų viešųjų įstaigų pareiga aktyviai skelbti centriniame registre iš anksto nustatytus duomenis apie viešųjų lėšų naudojimą, kurį Nacionalinė Asamblėja turi priimti iki 2022 m. spalio 31 d. Vengrijos vyriausybė taip pat įsipareigojo centriniame registre teikti informaciją apie subrangovus. Be to, ji įsipareigojo besąlygiškai išlaikyti minėto įstatymo galiojimą neribotą laikotarpį. Vyriausybė taip pat įsipareigojo užtikrinti jo vykdymą, visų pirma, užtikrinti, kad viešosios įstaigos į registrą įkeltų visus atitinkamus duomenis be jokių išimčių ir laiku.
- (141) Pagrindiniai įgyvendinimo veiksmai šiai priemonei įgyvendinti buvo: i) nusiųsti Komisijai išankstinį teisėkūros procedūra priimamo akto projektą, kuriuo visos viešosios įstaigos įpareigojamos iki 2022 m. rugsėjo 30 d. aktyviai skelbti iš anksto nustatytus duomenis apie viešųjų lėšų naudojimą, ir ii) iki 2022 m. spalio 31 d. priimti tą teisėkūros procedūra priimamą aktą.
- (142) Toliau išvardijamos priemonės, susijusios su pagrindiniais įgyvendinimo veiksmiais, kurių ėmėsi Vengrija.
- (143) Rugsėjo 15 d. Vengrijos vyriausybė nusiuntė Komisijai įstatymo teksto projektą, kuriame nustatyta viešųjų įstaigų pareiga aktyviai skelbti iš anksto nustatytus duomenis apie viešųjų lėšų naudojimą, su kuriais būtų galima susipažinti.
- (144) 2022 m. lapkričio 8 d. Nacionalinė Asamblėja priėmė 2022 m. Įstatymą Nr. XL, kuriuo iš dalies keičiamas 2011 m. Įstatymas Nr. CXII dėl teisės į informacinį apsisprendimą ir

informacijos laisvės, kuris buvo paskelbtas 2022 m. lapkričio 14 d. ir su tam tikromis išimtimis įsigalios 2022 m. lapkričio 29 d. 2022 m. lapkričio 15 d. Vengrijos vyriausybė kartu su tarnybos paketu pateikė Nacionalinei Asamblėjai du įstatymo projektus, kuriais iš dalies keičiamas 2022 m. Įstatymas Nr. XL ir 2021 m. Įstatymas Nr. CXII. Dauguma Vengrijos vyriausybės pakeitimų buvo nustatyti tarnybos paketo dalyje, dėl kurios galutinis balsavimas vyko 2022 m. lapkričio 22 d. Pakeitimai, susiję su naujomis pareigos aktyviai skelbti iš anksto nustatytus duomenis apie viešųjų lėšų naudojimą vykdymo užtikrinimo taisyklėmis, įskaitant sankcijas (administracinė skaidrumo procedūra), buvo įterptos į tarnybos paketo dalį, dėl kurios galutinis balsavimas numatomas 2022 m. gruodžio 6 d. Vengrijos valdžios institucijos, pateikusios Nacionalinei Asamblėjai tarnybos paketą, 2022 m. lapkričio 18 d. nusiuntė Komisijos tarnyboms peržiūrėtą Įstatymo Nr. XL, iš dalies keičiančio 2011 m. Įstatymą CXII dėl teisės į informacinį apsisprendimą ir informacijos laisvės, teisės akto tekstą. Lapkričio mėn. rašte taip pat buvo pateiktas teisės akto tekstas. Iš dalies keičiantis įstatymas dėl daugumos pakeitimų buvo priimtas 2022 m. lapkričio 22 d. ir jame atsispindi į Komisijos gautą teisės akto tekstą įtraukti pakeitimai. Komisija šiuo metu negali įvertinti pakeitimų, susijusių su administracine skaidrumo procedūra, dėl kurių Nacionalinėje Asamblėjoje numatoma balsuoti 2022 m. gruodžio 6 d. Todėl Komisijos vertinimas yra pagrįstas 2022 m. lapkričio 19 d. gautu teisės akto tekstu.

- (145) 2022 m. Įstatyme Nr. XL nustatoma biudžeto organų pareiga pagal Viešųjų finansų įstatymą du kartus per mėnesį Viešų duomenų centriniame informacijos registre skelbti duomenis, susijusius su viešųjų lėšų naudojimu, ir tai daryti taip, kad su jais būtų galima susipažinti bent dešimt metų nuo jų paskelbimo dienos. Šis centrinis registras visiems yra prieinamas nemokamai, nereikalaujant kurti paskyrų, kuriomis suteikiama prieiga prie duomenų mašinų skaitomu formatu, kuris leidžia masiškai atsisiųsti ir saugoti, rūšiuoti duomenis, juos išgauti ir palyginti. Nuorofoje bus pateikta informacija, ar viešųjų pirkimų procedūra visiškai ar iš dalies finansuojama skiriant Sąjungos paramą. Jei viešųjų pirkimų procedūra pagal Viešųjų pirkimų įstatymą neviršija nacionalinės ribos, Vengrija tai nurodo teikdama informaciją apie viešuosius pirkimus, kurie, laikantis taisomosios priemonės, pradedami nuo 2023 m. kovo 31 d. Platformą ne vėliau kaip iki 2022 m. gruodžio 31 d. sukuria platformos prižiūrėtojas ir skelbia duomenų lapą, kurį reikalaujama paskelbti platformoje. Subjektai, kurie turi skelbti duomenis šioje platformoje, juos platformoje skelbia nuolat. Pirmą kartą duomenys skelbiami ne vėliau kaip 2023 m. vasario 28 d., be kita ko, laikantis taisomosios priemonės. Be to, kaip minėta, naujos įpareigojimo, įskaitant sankcijas, vykdymo užtikrinimo taisyklės būtų sukurtos numatant naują administracinę skaidrumo procedūrą, kurią turi vykdyti Nacionalinė duomenų apsaugos ir informacijos laisvės institucija, siekdama iširti reikalavimų nesilaikymo atvejus, ir kuri turėtų įsigaliooti 2023 m. vasario 28 d. 2022 m. lapkričio 14 d. Vengrijos valdžios institucijos Komisijos tarnyboms taip pat nusiuntė vyriausybės nutarimo projektą, kuriuo nustatomos išsamios centrinio informacijos apie viešus duomenis registro taisyklės, kuriose numatytas duomenų lapas, kurį reikalaujama skelbti šioje platformoje.

- (146) Komisija pažymi, kad ne visoms 2015 m. Įstatymo Nr. CXLIII dėl viešųjų pirkimų 5 straipsnio 1 dalyje apibrėžtoms susitariančiosioms institucijoms pagal įstatymą taikoma pareiga skelbti informaciją. Tačiau Komisija pažymi, kad duomenys apie viešųjų pirkimų procedūras, kurias įvykdė Viešųjų pirkimų įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai, įskaitant viešojo intereso turto valdymo fondus, rodomi skaidrumo reikalavimus atitinkančioje EPS sistemoje. Komisija taip pat pažymi, kad Vengrijos pateiktas teisės akto tekstas neatitinka taisomosios priemonės, nes jis neapima visų

viešųjų įstaigų pateiktų duomenų, atsižvelgiant į būtinų duomenų rinkinį, kuris turi būti įkeltas į centrinę sistemą, įskaitant duomenis apie perkančiąją instituciją arba paslaugų teikėjus, tiekėjus ir pajėgumų paslaugų teikėjus. Pasak Vengrijos, šie duomenys turi būti pateikiami tik pagal kiekvieną sutartį atskirai. Dėl šių aspektų nebuvimo kyla rizika, kad taisomoji priemonė bus neviseiškai įgyvendinta, todėl galėtų sumažėti jos veiksmingumas.

- (147) Komisija mano, kad Vengrija ėmėsi pagrindinių įgyvendinimo veiksmų, nepaisant to, kad vėluojama įgyvendinti pagrindinį įgyvendinimo veiksmą, susijusį su įstatymo priėmimu, ir kad teisinė sistema, susijusi su didesniu viešųjų išlaidų skaidrumu, kaip nustatyta 2022 m. Įstatyme Nr. XL ir 2021 m. Įstatyme CXII, atitinka taisomojoje priemonėje nustatytus įsipareigojimus, išskyrus (145) dalyje nurodytus aspektus. Komisija išliks budri (146) dalyje išvardytais klausimais, susijusiais su būsimu įgyvendinimu, ir atidžiai stebės situaciją, remdamasi Vengrijos ketvirčio ataskaitomis, nurodytomis (17) dalyje, arba bet kurią informaciją, kurią ji gali gauti kitais būdais.

IŠVADA

- (148) TIS pasiūlymo 38 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad Vengrijos pasiūlytos taisomosios priemonės iš esmės galėtų padėti įgyvendinti pranešime nurodytas Komisijos išvadas, jeigu visos minėtos priemonės būtų buvusios teisingai ir veiksmingai įgyvendintos.
- (149) 39 konstatuojamojoje dalyje pridėta, kad vis dar reikėjo nustatyti išsamias taisomųjų priemonių įgyvendinimo taisykles, visų pirma susijusias su tuo, kaip pagrindiniai priemonių elementai turėtų būti perkelti į faktinius teisės aktus, kurie turi būti priimti siekiant įgyvendinti taisomąsias priemones. Toje konstatuojamojoje dalyje taip pat priminta, kad, atsižvelgiant į tai, jog keletas Vengrijoje nustatytų problemų yra susijusios ne tik su teisinės sistemos pokyčiais, bet ir su konkrečiu praktiniu pokyčių įgyvendinimu, o pastarajam reikia ilgesnio laikotarpio, kad būtų pasiekta konkrečių rezultatų, kol šiame etape bus įgyvendinti bent pagrindiniai kai kurių taisomųjų priemonių elementai, kaip nurodyta rugpjūčio 22 d. Vengrijos vyriausybės pateiktų taisomųjų priemonių įgyvendinimo tvarkaraštyje, rizika Sąjungos biudžetui išliko. Kol įsigalios pagrindiniai teisės aktai, kuriais būtų įgyvendinta daugelis taisomųjų priemonių, ir atsižvelgiant į Komisijos atliktą vertinimą, taip pat į galimybę, kad priemonės gali būti netinkamai įgyvendintos arba kad jų veiksmingumas susilpnėtų dėl jų turinio, Komisijos nustatytas pagrįstas Sąjungos biudžetui kylančios rizikos lygio įvertis atitiko 65 proc. atitinkamų programų, t. y. 5 procentiniais punktais mažiau nei įvertinta rizika, jei taisomųjų priemonių nebūtų.
- (150) Komisija savo taisomųjų priemonių vertinimą užbaigia atsižvelgdama į pagrindinius įgyvendinimo veiksmus, taip pat pasiūlytų ar įsigaliojusių teisės aktų aspektus ir papildomas procedūras bei priemones, kurias Vengrija nustatė siekdama, kai taikytina, įgyvendinti taisomąsias priemones ir apie kurias Vengrija Komisijai pranešė iki 2022 m. lapkričio 19 d.
- (151) Komisija pažymi, kad Vengrija ėmėsi daugybės priemonių, kad įgyvendintų aiškinamojo memorandumo priede išvardytus pagrindinius įgyvendinimo veiksmus (susijusius ir nesusijusius su teisėkūra) ir, kaip nustatyta šiame vertinime, – dauguma taisomųjų priemonių, kurių Vengrija įsipareigojo imtis pagal taisomąsias priemones, gali būti laikomos įgyvendintomis.

(152) Vis dėlto, išlieka svarbių pagrindinių taisomųjų priemonių trūkumų, rizikos veiksnių ir spragų, tą patį galima pasakyti ir apie pagrindinius šių taisomųjų priemonių aspektus, kurie, kaip nustatyta pirmiau, galėtų rimtai pakenkti jų veiksmingumui.

(153) Komisija nustatė svarbių trūkumų, dėl kurių Vengrija neatliko pakeitimų, kurie buvo būtini atitinkamuose teisės aktų tekstuose, siekiant užtikrinti, kad priemonės būtų tinkamos pagal Sąlygų reglamentą. Tai yra:

- (i) galimybė, kad Tarnybinės etikos institucija negali automatiškai išlaikyti savo kompetencijos po to, kai projektui nutraukiamas Sąjungos finansavimas (žr. (30) dalį);
- (ii) sistemos trūkumai, susiję su perkančiųjų organizacijų sprendimų, kuriuose nepaisoma Tarnybinės etikos institucijos rekomendacijų, teismine peržiūra;
- (iii) Tarnybinės etikos institucijos narių atleidimo procedūros trūkumai;
- (iv) Tarnybinės etikos institucijai neperleista kompetencija tikrinti aukščiausiųjų politinių vadovų (t. y. ministro pirmininko, ministrų, ministro pirmininko politinio direktoriaus, valstybės sekretorių, kaip nustatyta 2018 m. Įstatymo Nr. CXXV dėl vyriausybės administravimo 183 straipsnyje) turto deklaracijas ir ne iki galo aiškus teisės akto tekstas atsižvelgiant į Tarnybinės etikos institucijos įgaliojimus tikrinti visų su didele rizika susijusių pareigūnų viešas turto deklaracijas (žr. (35) dalį);
- (v) galimybė, kad teismų sprendimai, kuriais panaikinami prokurorų nutarimai, nebūtų privalomi prokurorui ((83) dalis);
- (vi) nereikalingas bylą nagrinėjančio teismo įtraukimas (atranka), atsižvelgiant į naują prokuratūros arba tyrimą atliekančios institucijos sprendimo atmesti pranešimą apie nusikaltimą arba nutraukti baudžiamąjį procesą teisminės peržiūros procedūrą (žr. (85) dalį), ir aiškių taisyklių, kuriomis patvirtinama galimybė taikyti naują procedūrą taip pat iki 2023 m. sausio 1 d. padarytoms nusikalstamoms veikoms (kurioms negalioja senatis) (žr. (86) dalį);
- (vii) nenumatyta visų perkančiųjų organizacijų pareiga skelbti informaciją, jei nėra duomenų apie įstaigą, atsakingą už viešąsias išlaidas, perkančiąją organizaciją, arba paslaugų teikėjus, tiekėjus ir pajėgumų paslaugų teikėjus, kuri apimtų bent jau minimalų duomenų rinkinį, kuris turi būti įkeltas į centrinį registrą (žr. (146) dalį).

(154) Be to, išlieka svarbūs rizikos veiksniai, susiję su įvairiais kitais klausimais, būtent:

- (i) aiškumo ir teisinio tikrumo, susijusio su pareigomis atskleisti informaciją apie nekilnojamąjį turtą, įskaitant už Vengrijos jurisdikcijos esantį turtą, nebuvimas (žr. (57) dalį);
- (ii) aiškumo, susijusio su turto, pajamų ir tam tikrų vykdomąsias pareigas einančių asmenų, pareigūnų ir Nacionalinės Asamblėjos narių ir jų sutuoktinių arba tame pačiame namų ūkyje kartu gyvenančių asmenų ir vaiko (-ų) ekonominius interesus deklaracijomis, nebuvimas (žr. (57) dalį);

- (iii) elektroninis Nacionalinės Asamblėjos narių ir asmenų, kuriems pavestos aukščiausiųjų politikų funkcijos, deklaracijų pateikimas ir skelbimas duomenų bazėje, kurioje galima atlikti viešą paiešką (prie kurios prieiga turi būti suteikta nemokamai ir be būtinybės registruotis) (žr. (59) dalį);
 - (iv) neaiškus įsipareigojimas iki 2023 m. gruodžio 31 d. atlikti prokuroro nutarimų teisminės peržiūros procedūros veikimo peržiūrą ir, pasikonsultavus su Komisija, prireikus numatyti galimybę iki 2024 m. birželio 30 d. priimti teisinės sistemos pakeitimus (žr. (81) dalį);
 - (v) nuostatos dėl „administracinės skaidrumo procedūros“, kurios paskirtis – užtikrinti duomenų, skelbtinų pagal taisomąją priemonę dėl didesnio viešųjų išlaidų skaidrumo, skaidrumo ir teisingumo vykdymo užtikrinimo reikalavimus, ir jos priėmimas 2022 m. gruodžio 6 d., kad ji įsigaliotų 2023 m. vasario 28 d. (žr. (144) dalį);
 - (vi) po Komisijos atlikto pasiūlytos taisomosios priemonės vertinimo rugsėjo mėn. toliau palengvinti aukščiausio lygio pareigūnų dalyvavimą viešojo intereso valdymo fondų, kurių paskirtis kompensuoti dideles viešųjų lėšų sumas, valdybose.
- (155) Taigi bendras pirmiau pateiktas vertinimas neleidžia Komisijai prieiti prie išvados, kad taisomosios priemonės, apie kurias pranešė Vengrija, atsižvelgiant į jų visumą, patvirtintą turinį ir konkrečius aspektus, taip pat su tuo susijęs neužtikrintumas dėl jų praktinio taikymo, padėtų nutraukti susijusius teisinės valstybės principų pažeidimus ir (arba) poveikį ar riziką patikimam Sąjungos biudžeto finansiniam valdymui ir Sąjungos finansiniams interesams. Šią padėtį apsunkina Vengrijoje taikomi su administravimo praktika susiję aspektai. Todėl toliau galioja reglamento taikymo sąlygos.
- (156) Atsižvelgdama į minėtą vertinimą ir nuolatinę riziką biudžetui, nepaisant Vengrijos vykdytų veiksmų, taip pat atsižvelgdama į struktūrinį ir horizontalųjį taisomųjų priemonių, kurios dar turi būti įgyvendintos, pobūdį, Komisija laikosi savo pasiūlymo dėl priemonių, skirtų Sąjungos biudžetui apsaugoti nuo teisinės valstybės principų pažeidimų ir ragina Tarybą, remiantis šiuo pagrindu, imtis tolesnių veiksmų.